

3

ZÁSADY OCHRANY

Pamiatkovej rezervácie Kremnica

a

Pamiatkovej zóny „Územie banských diel v okolí Kremnice“

IV. ZÁSADY ochrany pamiatkového fondu Kremnice a Kremnických Baní

prílohy - tabuľky

I. časť Vyhodnotenie objektov

II. časť Návrhy – NKP, pamätihodnosti obce

Riaditeľ KPÚ B. Bystrica: Ing. Miroslav Vavrek

Spracovatelia: Ing. arch. Jarmila Maršáľková

Ing. arch. Marián Čurilla

Ing. Oliver Finka

Mgr. Peter Mosný

Ing. Miroslava Šichtová

Konzultanti: Ing. arch. Ľudmila Husovská, PhD

Doc. Ing. arch. Jara Lalková, PhD – FA STU Bratislava

Dátum spracovania: jún – november 2003

IV. – Zásady ochrany pamiatkových území v Kremnici a Kremnických Baniach

Z á k l a d n o u z á s a d o u p r e p a m i a t k o v o c h r á n e n é ú z e m i a a p a m i a t k o v ý f o n d n a k a t a s t r á l n o m ú z e m í o b c í K r e m n i c e a K r e m n i c k ý c h B a n í j e j e h o o c h r a n a , k t o r á j e d a n á s ú h r n o m č i n n o s t í a o p a t r e n í z a m e r a n ý c h n a i d e n t i f i k á c i u , v ý s k u m , e v i d e n c i u , z a c h o v a n i e , o b n o v u , r e š t a u r o v a n i e , r e g e n e r á c i u , v y u ž í v a n i e a p r e z e n t á c i u k u l t ú r n y c h p a m i a t o k a p a m i a t k o v ý c h ú z e m í . (§ 2 o d s t a v e c 7 p a m i a t k o v é h o z á k o n a)

Z á k l a d n o u o c h r a n o u p a m i a t k o v é h o ú z e m i a j e s ú h r n č i n n o s t í a o p a t r e n í , k t o r ý m i o r g á n y š t á t n e j s p r á v y a o r g á n y ú z e m n e j s a m o s p r á v y v s p o l u p r á c i s v l a s t n í k m i n e h n u t e l n o s t í z a b e z p e č u j ú z a c h o v a n i e p a m i a t k o v ý c h h o d n ō t v ú z e m í , i c h d o b r ý t e c h n i c k ý , p r e v á d z k o v ý a e s t e t i c k ý s t a v , a k o a j v h o d n ý s p ō s o b v y u ž í t i a j e d n o t l i v ý c h s t a v i e b , s k u p í n s t a v i e b , a r e á l o v a l e b o u r b a n i s t i c k ý c h s ú b o r o v a v h o d n é t e c h n i c k é v y b a v e n i e p a m i a t k o v é h o ú z e m i a . (§ 2 9 o d s t a v e c 1 p a m i a t k o v é h o z á k o n a)

P r e d m e t o m o c h r a n y v z m y s l e p a m i a t k o v é h o z á k o n a v h o r e u v e d e n ý c h ú z e m i a c h s ú t i e t o p a m i a t k o v o c h r á n e n é ú z e m i a :

- **P a m i a t k o v á r e z e r v á c i a K r e m n i c a** – je územím, ktoré je vymedzené v intraviláne katastrálneho územia Kremnica a tvorí ju ucelené historicko - urbanistické usporiadanie mesta s koncentráciou nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok (ďalej NKP). Toto územie nadväzuje na významné známe a doteraz i neznáme archeologické nálezy a náleziská, ale aj historickú zeleň a historické technické diela s priamou väzbou na historickú banskú činnosť a proces osídľovania tohto územia. Všetky pamiatkové hodnoty pamiatkovej rezervácie Kremnica sú špecifikované a definované v predchádzajúcej textovej časti II. a III spolu s grafickou prílohou č. 1, tabuľkovou prílohou č.2 a fotodokumentáciou – príloha č.3.
- **P a m i a t k o v á z ó n a - Ú z e m i e b a n s k ý c h d i e l v o k o l í K r e m n i c e** – je špeciálnou pamiatkovou zónou krajinárskeho charakteru a územím, ktoré je vymedzené v katastrálnom území Kremnice a v katastrálnom území Kremnické Bane. Vo vnútri tohto chráneného územia je pamiatková rezervácia Kremnica a pamiatková zóna (vidiecka) Kremnické Bane. Územie s mimoriadnou koncentráciou pamiatkových hodnôt určuje historicko – urbanistické usporiadanie mesta a obce s priamou väzbou na kultúrnu krajinu, ktorá je výsledkom historickej banskej činnosti a nadväzujúcej hospodárskej činnosti v okolitých lesoch; s archeologickými nálezmi a archeologickými náleziskami. Všetky pamiatkové hodnoty sú definované v predchádzajúcej textovej časti II. a III spolu s grafickou prílohou č. 1, tabuľkovou prílohou č.2 a fotodokumentáciou – príloha č.3.

Cieľom zásad pre Pamiatkovú rezerváciu Kremnica a Pamiatkovú zónu - Územie banských diel v okolí Kremnice - je ochrana špecifikovaných pamiatkových hodnôt v chránenom území s návrhom zabezpečenia takých činností a opatrení, ktorými sa udrží a zlepši dobrý technický, prevádzkový a estetický stav NKP, ako aj vhodný spôsob využitia jednotlivých stavieb, skupín stavieb, areálov alebo urbanistických súborov a vhodné technické vybavenie územia i okolia chráneného pamiatkového územia.

Poznámka:

- Pamiatková zóna – vidiecka - Kremnické Bane je pamiatkovou zónou v obci Kremnické Bane, pre ktorú platia „Zásady pamiatkovej starostlivosti pre vidiecku pamiatkovú zónu Kremnické Bane“ z roku 1995 (ďalej ZPS 1995).
- Pamiatková rezervácia Kremnica a Pamiatková zóna - Územie banských diel v okolí Kremnice nemajú vymedzené ochranné pásma.
- Pre areál kostola sv. Jána Krstiteľa na Kremnických Baniach, ktorý sa nachádza mimo uvedených chránených území má samostatné ochranné pásmo NKP, legislatívne upravované a nie je predmetom týchto zásad.

IV – 1. Zásady ochrany prírodných a kultúrnych hodnôt územia

Geologické zloženie hornín a bohatá prírodná konfigurácia sa stali základom pre ekonomicko-hospodársky a urbanistický rozvoj sídiel Kremnica a Kremnické Bane. Prírodné a kultúrne hodnoty územia rezervácie a zóny sú zároveň základnými štruktúrami, ktoré určujú pamiatkové hodnoty.

IV – 1. 1. Zásady ochrany prírody a krajiny ako súčasti kultúrneho dedičstva:

Príroda a krajina vymedzených území tvorí neoddeliteľnú súčasť kultúrneho dedičstva, je jeho krajinou a prírodnou časťou a rámcom, s ktorým je kultúrne dedičstvo neoddeliteľne späté. Krajina so svojou prírodou tvorí pozadie, zároveň spolupôsobí a umocňuje priestorové vnímanie urbanizmu, architektúry, stavených diel a ostatných prvkov, ktoré sú v nej základnými orientačnými bodmi a stopami po historickej i súčasnej hospodárskej činnosti. Zdroje vôd a toky boli dôležitou podmienkou založenia jednotlivých urbanistických vývojových štruktúr a ďalšieho ekonomicko-hospodárskeho vývoja.

Ochrana prírody a krajiny s dôrazom na zachovanie prírodných hodnôt územia zabezpečuje zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a vykonávací vyhláška č. 24/2003 Z. z. MŽP SR. V zmysle tohto zákona sú na území pamiatkovej rezervácie a pamiatkovej zóny chránené len solitéry – chránené stromy – sekvoja, lipy, tisy a dub (kap. I.-3). Štátne prírodné rezervácie Kremnický Štós, chránené nálezisko šafránu Heuffelovho na Bujačej lúke, územie návrhu chránenej krajinej oblasti Kremnické vrchy, či návrh prepadliska Kremnický Šturec sú mimo pamiatkovo chránených území, avšak v katastrálnom území Kremnice. Štátna prírodná rezervácia Jastrabská skala sa nachádzajú v širšom záujmovom území. (viď str. 16 –17, kap. I.-3).

Tieto chránené prírodné štruktúry však s hľadiska ochrany kultúrneho dedičstva, a tým aj ochrany pamiatkových hodnôt nevyjadrujú plnohodnotne ochranu prírody a krajiny, ktorá v daných územiach je neoddeliteľnou súčasťou ich pamiatkových hodnôt, ktoré im určuje ich **krajinné prostredie a prírodný rámec**.

Predmetom ochrany v pamiatkovej rezervácii a v pamiatkovej zóne je:

- krajiné prostredie ako prírodný rámec kultúrneho dedičstva s významnými okolitými vrchmi a ako miest východných bodov chránených pohľadových uhlov:

- Revolta
- sedlo (osadenie Jánskeho kostola)
- Trnovník
- Krahulský štít
- Kremnický štít
- Brezový vrch
- Svah nad Veterníkom
- Kopec nad Galandovým majerom
- Šibeničný vrch a sedlo
- Kalvária
- Schultersberg a silueta prepadliska Šturec, západná kamenná stena
- Jarabica
- konfigurácia terénu, ako prirodzená svažitosť kopcov a údolia
- potoky a vodné plochy – korytá a trasovanie potokov, vodné plochy, tajchy, umelé vodné nádrže (pre energetický systém)
- plochy lesov, lúk, pasienkov,
- montána krajina, ako prejav povrchovej a podzemnej banskej činnosti.

Pre tieto prírodné štruktúry platia nasledovné zásady:

- Zachovanie prírodného prostredia okolitých vrchov s prepadliskom Šturec, členitej konfigurácie terénu, existujúcich trasovaní potokov, vodných plôch a umelých vodných prvkov v montánnej krajiny, ako súčasť prírodného prostredia.
- Zabrániť postupnej degradácii priestoru v dôsledku prirodzenej sukcesie vegetácie, vytvoriť optimálny pomer medzi plochami lesov, lúk a pasienkov s vhodným spôsobom obhospodarovania.
- Zachovanie a využívanie umelých vodných plôch a prírodných trás úžitkovej vody (Turčekovský vodovod a Grobňový vodovod) ako súčasti celkového fungujúceho vodného a energetického systému.
- Zachovanie a revitalizácia prirodzených vodných tokov v urbanizovanom prostredí Kremnice, ktoré boli najmä zdrojmi energie pre historickú banskú činnosť alebo boli súčasťou obrany mesta - Kremnický a Bystrický potok, ktoré stratili dnes svoj charakter a nie sú mesto-tvorným prvkom.

IV – 2. Zásady ochrany vzájomných vzťahov medzi krajinou, prírodou a chránenými sídelnými štruktúrami:

Zásady ochrany vychádzajú z ochrany panoramatických pohľadov, charakteristických siluet a pohľadových uhlov na mesto Kremnica a obec Kremnické Bane, ktoré vždy tvorili a tvoria s krajinným prostredím jeden kompaktný celok.

Predmetom ochrany sú pohľadové uhly, ktorými sú dané pohľady z krajiny na sídla spolu so spätnou väzbou – zo sídiel na okolitú krajinu. Tieto pohľady sú dané - významnými, pohľadovými uhlami, na panorámu a siluetu zo všetkých svetových strán (graficky vyjadrené v mape Z1):

- Pohľad z interiéru mesta s priehľadom do krajinného prostredia
 - z JZ strany námestia na hradný areál a Krahulský štít (foto č.55)
 - z JV strany námestia na časť ulice Banskej, šachtu Ludovik, Šturec a Jarabica (foto č.56)
 - z V strany námestia na ulicu Rumunskej armády a Kalváriu (foto č.59)
 - zo SV strany námestia na Kalváriu a Šibeničný vrch (foto č.59)
 - zo S strany námestia na časť ulice ČSA a bytové domy pri ELBE (foto č.57)
 - zo SZ strany námestia priehľad po asanovanom dome /Pizethaus/ na časť ulice ČSA a Kremnický štós (foto č.60)
- Pohľady vstupu do mesta a v interiéru mesta KREMNICA
 - z J od stípu Wetterkreutz, Dolná ulica v časti pri Špitálskom kostole, (foto č.41)
 - zo S /pôvodný vstup/ z Novej Doliny (foto č.44)
 - z V od Angyalovej ulice (foto č.46)
 - z Langsfeldovej ulice (foto č.43)
 - z Veterníckej ulice (foto č.47)
 - terajšia cesta z Lúčok (foto č.48)
 - z ulice Rumunskej armády (foto č.7)
 - z Banskej cesty (foto č.45)
- Pohľady vstupu do obce a v interiéru obce KREMICKÉ BANE
 - od J /PZ-vidiecka/ priehľad na farský kostol
 - od Z /od cintorína/ priehľad na farský kostol
 - od domu č. 61 - uhol JV – JZ (foto č.111)
 - Jánsky kostol od Kunešova – od západu (foto č.106, 107)
 - zo SV od cesty k Jánskeu kostolu (foto č.35)
- Pohľady z okolia na mesto KREMNICA a KREMICKÉ BANE
 - z Revoly (foto č.13)
 - z Trnovníka (foto č.3)
 - z Krahulského štítu
 - z trasy železnice č. 171 Jastrabá – Turček (foto č.18, 110)
 - z Kremnického štítu
 - z vyhliadky od plánovaného sídliska IBV Veterník (foto č.21)
 - od Galandovho majera (foto č.26)
 - zo Šibeničného vrchu – sedlo
 - z Kalvárie (foto č.38,76)
 - zo Šturca
 - z časti Piargov – nazývaná Schaferei
 - z Jarabice (foto č.1)

Pre tieto územia platia nasledovné zásady:

- Zachovanie siluety sídla i jej profilácie ako rezov sídlom, panoramatických pohľadov zo všetkých svetových strán, pohľadových uhlov z extravilánu na sídlo v nadväznosti na ďalšie pohľady, výhľady a priehľady z interiéru sídla na krajinný rámec.
- Neporušenie prirodzeného prechodu sídelnej štruktúry do prírodného prostredia.

IV – 3. Zásady ochrany – zachovanie kostry urbanizmu

Základnú kostru sídiel pre formovanie jednotlivých historických urbanistických celkov tvoria existujúce vodné toky a historická sieť komunikácií, ktoré tvoria hlavné dopravné ťahy, historické cesty a ulice.

IV – 3.1. Historické cesty a hlavné dopravné ťahy s previazaním na pôdorysnú schému ulíc a námestí:

Predmetom ochrany a zachovania sú pamiatkové hodnoty, ktoré sú dané nasledovnými líniovými a plošnými javmi v jednotlivých sídelných štruktúrach:

- hlavné dopravné ťahy
- pôdorysná schéma historických ulíc a chodníkov (v mape č. Z2 – trasa pešej zóny)
- pôdorysná schéma historických námestí a „platzov“ (v mape č. Z2, prípadne Z3 – plochy „platzov“ značené PZ)

IV – 3.1. - 1. KREMNICA

- Štefánikovo námestie
- Námestie SNP a Dolná ulica
- „platz“ pri Jednote ako mladšia plocha vzniknutá asanáciou objektu a „platz“ -južná časť Dolnej ulice pred špitálskym kostolom
- Kutnohorská ulica, „platz“ v južnej, rozšírená plocha v strednej, v hornej časti – odbočka na Štúrovu ulicu a priestorové ukončenie v severnej časti (plocha bývalej Trojkráľovej šachty - prechod do Mincovnej ulice) – teraz cesta I/65
- Langsfeldová ulica a južná časť – pozdĺžny „platz“ bývalej Mincovnej ulice – porušená ťahom štátnej cesty I/65
- Štúrova ulica a prechod uličkou k Továrenskej ulici, rozšírený „platz“ plochy Štúrovej ulice v strednej časti
- Továrenská ulica a „platz“ v južnej časti (prechody na západ, sever smer Krahule – bývalou Jarkovou (Spálenou) ulicou, na východ prechod ku trase Grobňového vodovodu - teraz k záhradkárskej osade a po krytej trase k zotavovniám v Partizánskej doline)
- Zámocké námestie (zúžené novostavbou zo S strany), komunikačný uzol – prechody na S, SV, V, JV, J, JZ, Z, a k zástavbám na SZ pod námestím a na Z k pôvodnej celej západnej fronte námestia
- Zlatá ulica v strednej a východnej časti – rozvetvenie do ulíc, prechody na Kollárovu a Bystrickú ulicu
- Kollárova ulica a „platz“ pred bývalou Bystrickou bránou, prechody na Zlatú a Angyalovu ulicu (schody)
- Angyalova ulica, „platz“ v západnej časti /sad Holubyho/, v strede (odbočka na Kollárovu ulicu pri Angyalovom dome st.č. 338) a „platz“ v severnej časti so svetelným stĺpom, systém súbežných komunikácií zo severnej (cesta) a južnej strany (chodníky pozdĺž potoka)
- Bystrická a Partizánska ulica
- Ulica P. Križku, rozšírený „platz“ pred evanjelickým kostolom, rozšírený „platz“ pred bývalým hotelom Jeleň
- kríženie Ulice P. Križku a Matunákovej ulice – „platz“ pred gymnáziom
- Zechenterova ulica (najstaršia časť – od Zechenterovej záhrady) až po zachovanú južnú časť po parcelu č.1327
- Veternícka ulica a „platz“ bývalej osady Veterník, obnoviť prechod (doporučenie – pre peších) - pôvodnú cestu od štátnej cesty – pôdorysné „S“, nad cintorínom, na Veterník

- stará cesta popri šachte č.IV
- Horváthová ulica – úsek Lúčanský prechod, a jeho pokračovanie pôvodnej cesty na Lúčky, - pôvodný rozšírený „platz“ pri Ferdinand šachte bol zúžený riešením prieťahu štátnej cesty I/65,
- Ulica Rumunskej armády /pôvodný názov Kalvárska ulica/
- Banská cesta a križenie s prístupovými komunikáciami – na majer (v Z časti)
- stará cisárska cesta (trasa, zachovaná len severná časť s alejou)
- Nová Dolina, „platz“ v severnej časti pri kríži, odbočka na Banskú cestu, „platz“ okolo stĺpa Wetterkreuz

Poznámka: súčasťou tras ciest je drobná architektúra – prístenné križe, stĺpy, kaplnky a plastiky,

IV – 3.1. - 2. KREMICKÉ BANE

- hlavná ulička (s domami č. 40, 48 a 49) a napájajúce sa ulice
- trasy /prístenné križe/ alebo miesta prístenných križov
- časť Piargy – /zmenená na rekreačnú časť/, využiť Z časť – tzv. Schaferei

Pre tieto plošné a líniové javy platí zásada:

- Zachovanie a rešpektovanie existujúcej pôdorysnej schémy a základného tvarovania historických ciest, ulíc, námestí a „platzov“ na území sídiel. Dnes premietnuté do trás pešej zóny, miestnej komunikačnej siete a priestranstiev v mape Z2 alebo Z3 značené „PZ“.

IV. – 4. Zásady ochrany štruktúry sídiel (ako celku)

Rozdelenie urbanistických štruktúr vychádza z histórie, urbanistického vývoja, geografických a hospodárskych podmienok, demografického a triedneho rozvrstvenia. Tiež miery zachovania historickej zástavby s minimálnymi, čiastočnými mladšími zásahmi, prípadne negatívnymi zásahmi.

Predmetom ochrany v sídlach je:

- historická parcelácia
- historická zástavba s rešpektovaním jednotlivých vývojových fáz s *vhodnou* mierou úprav;
- hmotovo – priestorová štruktúra historickej zástavby s rešpektovaním jednotlivých vývojových fáz

Pre tieto štruktúry platí zásada:

- Zachovania ucelenej historickej štruktúry mesta Kremnica a obce Kremnických Baní, rozloženú v údoliach potokov, rešpektujúcu prírodnú konfiguráciu terénu a historický vývoj.

IV – 4.1. Zásady ochrany parcelácie

Parcelácia pozemkov vychádza s osí komunikačných trás a prírodných daností, pričom hospodárska činnosť určila charakter parcelácie i v extraviláne.

Predmetom ochrany a mieri zachovania je zachovaná a daná historická parcelácia v sídlach:

IV – 4.1. - 1. KREMNICA

- parceláciu hradného areálu, Štefánikovho námestia s hradbami, Dolnej (severná časť po špitál) a Kutnohorskej ulice považujeme za vývojovo sformovanú a určujúcu pre historicko - urbanistické hodnoty sídla bez možnosti jej úprav a zmien,
- zachovaná parcelácia na Kollárovej ulici, na Veterník, na ulici Rumunskej armády, na Banskej ceste, v Novej Doline, na uliciach Langsfeldovej, Štúrovej, Továrenskej, Ulici P. Križku vyjadruje charakter rozvoľnenej zástavby mesta, ktorý je potrebné udržať,
- čiastočne zachovaná – Lúčanský prechod, Zámocké námestie, Zlatá ulica, Zechenterová, Angyalova, Bystrická ulica, charakterom patriaca k rozvoľnenému typu zástavby, ktorý je možné korigovať a upraviť,
- parcely banských polí sa viažu na historickú hospodársku činnosť a ich zastavovanie nie je možné.

IV – 4.1. - 2. KREMICKÉ BANE

- zachovaná parcelácia - západne od štátnej cesty I/65 (časť okolo obecného úradu a vodnej nádrže), Staré Piargy (Schafferei), východne od štátnej cesty I/65 (okolo železničnej trate)
- parcely banských polí; ich zastavovanie nie je možné.

Zásady ochrany parcelácie vychádzajú z:

- Rešpektovanie a zachovanie historickej parcelácie a prezentovania parcelačných múrov v lokalitách, kde parcelácia je vývojovo daná, zachovaná, ucelená a v zásade nemenná.
- Rešpektovanie s možnosťou úprav - modifikácia ohraničenia - je možná v lokalitách, kde sú parcelácia a parcelačné múry čiastočne zachované. V týchto lokalitách je však potrebné vychádzať z princípov historickej parcelácie, ako v jej mierke (plochy parcely, tak aj existujúceho ohraničenia – múry, ploty a pod.)
- V prípade ďalšieho členenia parciel vychádzať z radenia a merítka plôch existujúceho delenia, ale aj zohľadnenia podmienok historického hmotovo - priestorového riešenia.

IV – 4.2. Zásady ochrany historickej zástavby

Historická zástavba sa sústreďuje okolo námestí, plázov, ulíc a ciest. Jej historická štruktúra je dokumentom zložitého vývoja sídelných celkov .

Predmetom ochrany sú rôzne štruktúry historickej zástavby okolo námestí a ulíc v sídlach :

IV. 4. 2. 1. KREMNICA

- kompaktná zástavba okolo námestia – okolo Štefánikovho námestia a hradieb;
- kompaktná radová zástavba – pozdĺž ulíc – Dolná ulica (S časť po špitál), Kutnohorská ulica, časť Kollárovej ulice;
- solitéry pozdĺž ulíc – Ulica P. Križku, časť Zechenterovej ulice
- areály – hradný areál, mincovňa a františkánsky kláštor a kostol, areál okolo evanjelického kostola, areál kalvárie, areál šachty Ludovik, areál šachty Ferdinand, areál šachty č. IV, areál úpravne, areál železničnej stanice a objektov po trase železnice, kaskáda vodohospodárskeho a energetického systému;
- rozvoľnená zástavba – Kollárova ulica, Veternická ulica, S časť Horváthovej ulice, Ulica Rumunskej armády, Banská cesta, Nová Dolina, Štúrova ulica, Langsfeldova ulica, Z časť Zámockého námestia, Továrenská ulica, S – SV časť Zlatej ulice, Angyalova ulica, Bystrická ulica
- solitéry – sýpka, klopačka, drobná architektúra
- plochy po banských a uprávarenských objektoch – Schultersberg a Štrurec, Banská cesta, Nová Dolina, Langsfeldova ulica, Horváthova ulica, J časť Dolnej ulice

IV. 4. 2. 2. KREMNICKE BANE

- areály – Jánsky kostol, areál šachty Anna
- rozvoľnená zástavba – intravilán obce
- plochy po banských a iných technických objektoch – Z od štátnej cesty I/65

Pre historickú zástavbu platia nasledovné zásady:

- Chrániť, zachovať a prezentovať historickú urbanistickú zástavbu s dôrazom na národné kultúrne pamiatky (NKP), pamätihodnosti a ostatné (dotvárajúce) historické stavby, ktoré dotvárajú pamiatkovo chránené územia.
- Vylúčiť plošné asanácie zachovanej zástavby. Jednotlivé asanácie a prestavby je potrebné individuálne posúdiť pri dodržaní architektonických a umelecko-historických hodnôt.
- Charakter kompaktnej zástavby je nemenný v hmotovo - priestorovom členení. Pri zahusťovaní v okrajových častiach sídiel je potrebné rešpektovať charakter rozvoľnenej zástavby pri dodržaní siluety, merítka (plôch a štruktúry) a parcelácie v sídlach.

IV – 4.3. Zásady ochrany hmotovo – priestorového riešenia v sídlach

Historický vývoj hmotovo- priestorových štruktúr jednotlivých sídiel a ich zhodnotenie, určili podmienky pre ďalšie zhodnotenie územia. Výšková hladina zástavby je tiež predmetom určenia podmienok, ktoré je nutné posudzovať k dominantám, ale i okolitej zástavbe. Samotná kapitola rieši možné prestavby, prístavby, nadstavby i novú výstavbu.

IV – 4.3.1 Dominanty

Historické dominanty sú charakteristickým a identifikovateľným znakom mesta Kremnice a Jánsky kostol je neoddeliteľnou súčasťou krajinárskych – diaľkových pohľadov pamiatkových území.

Predmetom ochrany sú nasledovné **významné historické dominanty** graficky vyjadrené v mape Z1):

IV – 4.3.1. - 1. KREMNICA

- kostol sv. Kataríny a hradný areál
- mestské opevnenie, Dolná brána a jej barbakán, Čierna a Červená veža
- veža Františkánskeho kostola
- morový stĺp na námestí
- veža kostola sv. Alžbety – Špitálsky kostol
- ťažná veža šachty Ludovik
- ťažná veža šachty Ferdinand
- ťažná veža šachty č. IV.

IV – 4.3.1. - 2. KREMnickÉ BANE

- kostol sv. Jána Krstiteľa
- farský kostol Narodenia Panny Márie

Zásady ochrany jednotlivých dominánt.

- Historické existujúce dominanty požadujeme zachovať, lebo spolu s okolitou historickou zástavbou vytvárajú celkovú charakteristickú kompozíciu Kremnice a Kremnických Baní.
- Hradný areál v Kremnici, ako ústredná dominanta svojou siluetou je súčasťou charakteristických panoramatických a diaľkových pohľadov Kremnice.
- Zároveň vylučujeme vytváranie akýchkoľvek nových dominánt, ktoré by mohli zmeniť existujúcu siluetu sídla, existujúci stav hodnotíme ako konečný.
- Ochrana Jánskeho kostola ako panoramatickej dominanty a národnej kultúrnej pamiatky je predmetom riešenia ochranného pásma.

IV – 4.3.2. Zásady ochrany hmotovo – priestorového riešenia a historickej urbanistickej štruktúry

Z dôvodu ochrany historickej urbanistickej štruktúry, diaľkových a panoramatických pohľadov predmetom posudzovania je hmota, tvar a výška zástavby v jednotlivých častiach mesta a obce, následne aj ich architektonické riešenie. (viď rozbor zástavby pre jednotlivé časti sídiel v kapitole II. – B – 6.1. a 6.2.)

Predmetom ochrany je historická urbanistická štruktúra:

IV – 4.3.2.1. - KREMNICA

- Hradný areál
- zástavba Štefánikovho námestia a ohraničenie mestským fortifikačným systémom
- západná a východná fronta S časti Dolnej ulice a námestia SNP
- západná a časť východnej fronty Kutnohorskej ulice
- Z časť Kollárovej ulice
- Ulica P. Križku, Angyalova ulica a časť Zechenterovej ulice,
- Lagsfeldová ulica, Štúrová, Továrenská, časť Zámockého námestia, časť Zlatej ulice,
- Bystrická ulica a Partizánska dolina (letohrádky)
- Veternícka ulica (a Veterník)
- Rumunskej armády, časť Banskej cesty, Nová Dolina,
- časť Horváthovej ulice /aj Lúčanský prechod/, Galandov majer,

IV – 4.3.2. - 2. KREMICKÉ BANE

- areál kostola sv. Jána Krstiteľa
- hlavná ulička
- Piargy
- okolo obecného úradu

Zásady platné pre historickú urbanistickú štruktúru mesta KREMNICA :

- Hlavnou zásadou je ochrana historickej hmotovo - priestorovej skladby, s konkrétne špecifikovanými možnosťami úprav (hmotovo - priestorové, architektonické, materiálové), s dôrazom na zachovanie a optimálne využívanie NKP.
- Historické dominanty spolu s okolitou historickou zástavbou vytvárajú celkovú kompozíciu sídla, charakteristické panoramatické a diaľkové pohľady, ktoré je nutné rešpektovať, hmotovo - priestorové riešenie historickej zástavby graduje od okraja sídla k centru, k ústrednej dominante Kremnice – k hradnému areálu. (foto č.4, 13, 18, 21, 26,)
- Výšková hladina historickej zástavby je daná, ucelená a v zásade nemenná; preto existujúce jednotlivé historické stavby sú určujúcimi pre mieru a úpravu nevhodných stavieb.
- Hmotovo – priestorová zástavba Štefánikovho námestia v opevnenej časti mesta , okrem rezervnej plochy na mieste parcely č. 522, je daná, ucelená a v zásade nemenná, nie sú možné akákoľvek zásahy do týchto štruktúr, okrem bežnej údržby. (foto č.50)
- Kutnohorská, Dolná ulica a časť Kollárovej ulice zostáva zachovaná v radovej 2- podlažnej zástavbe. (foto č.50, 61)
- Prízemné objekty na území PR - časť Dolnej ulice pod špitálom, požadujeme výškovo zachovať, prezentovať tak výškovú gradáciu smerom do centra (prízemné a 2- podlažné domy). (foto č.61)
- Výšková a hmotovo-priestorová zástavba Ulice P. Križku je daná 3-podlažnou solitérnou zástavbou z konca 19. a zač. 20.stor, zástavba prechádza ďalej na časť Zechenterovej

ulice (pri pošte). Južná plocha od kríženia týchto ulíc je rezervnou plochou na dostavbu (parcela č. 924). (foto č.92)

- Angyalova a Bystrická ulica je v zásade 2 -podlažná (okrem niektorých prestavieb a novostavieb). Princíp výškového zónovania od okraja k centru tu opäť požadujeme uplatniť. (foto č.91)
- Princíp gradácie k centru platí i o rozvoľnenej alebo zmiešanej zástavbe v okrajových častiach sídla. Treba však brať ohľad i na konfiguráciu terénu, ktorá smerom od centra k okraju stúpa, a preto výšková hladina zástavby úmerne klesá. (foto č. 76, 82, 91)
- Zástavba vilovej štvrte (na Rembíze), či areálu psychiatrickej liečebne majú rovnomernú 2 a 3 podlažnú solitérnu zástavbu, ktorú v tejto prezentovanej hmotovo-priestorovej a výškovej zástavbe požadujeme rešpektovať. (foto č. 2, 5)
- Pri úpravách objektov v historickej zástavbe vylúčiť a eliminovať cudzie prvky (napr. vysunuté hmoty na konzole na objekte Dolnej ulici, vertikálne hmoty v rozvoľnenej zástavbe na svahoch;
- 6-bytové domy (z 2.pol.20stor.) na Zlatej a ČSA ulici, ktoré sú umiestnené vo svahu a sú výraznými prvkami v juhovýchodnom alebo severovýchodnom svahu mesta, požadujeme striedať s líniovou zeleňou, záhradami. V prípade úprav architektonické riešenie (materiálové a farebné) navrhovať s neutrálnym – potlačujúcim účinkom vnímania v prostredí. (foto č. 2, 5, 15)
- **Panelová bytová výstavba** v južnej časti mesta svojim i 8-podlažným zónovaním, pozdĺžnou – viacsekciovou skladbou, či výškovou – bodovou hmotou (a s plochými strechami) je v členitej prírodnej konfigurácii cudzí, kontrastná je k historickej zachovanej urbanistickej štruktúre, pri vstupe do sídla panelová zástavba tiež zakrýva pohľady na charakteristické historické dominanty. Preto hlavnou zásadou pri stavebných úpravách bytových domov je tieto riešiť s ohľadom na minimalizovanie už existujúcich negatívnych účinkov vnímania v prostredí. (foto č. 4, 5, 15, 26)
- Zástavba, ako aj celá urbanistická štruktúra na Horváthovej ulici po Langsfeldovu ulicu bola narušená výstavbou štátnej cesty I/65, čím sa odhalili zadné traky objektov na Dolnej ulici a v časti bývalého Lúčanského prechodu (Horváthova ulica). Po vybudovaní plánovaného odklonu rýchlostnej komunikácie je potrebné daný úsek urbanisticky prehodnotiť a doriešiť (viď **rezervné plochy R - mapa Z 2, Z 3**).
Zadné voľné parcely domov na Dolnej ulici nie sú určené ako plochy na novú zástavbu.

Zásady platné pre historickú urbanistickú štruktúru obce KREMICKÉ BANE (foto č.32)

- Zachovať miernu gradáciu domov a ich hmôt od okraja sídla k centru (výškový rozdiel tvorí len jedno podlažie) – s hmotovo-priestorovým nárastom k budove obecného úradu;
2-podlažná budova bývalej školy prevyšuje existujúcu okolitú výšku zástavby.
- Zachovať historickú hmotovo - priestorovú štruktúru – prízemných domov, domov s výškou a poschodových domov, ktoré sú ako rozvoľnená zástavba osádzané do členitého terénu, a ktorý historická zástavba v plnej miere rešpektuje.

IV – 4.3.3. Zásady hmotovo-priestorového riešenia – novostavieb v pamiatkovo chránenom území

Z dôvodu ochrany diaľkových a panoramatických pohľadov je predmetom riešenia navrhnuť nové hmoty, ich tvar a výšku v jednotlivých častiach mesta a obce tak, aby ďalej tvorili **jednoliaty urbanisticko - architektonický celok s historickou štruktúrou**. Preto návrh treba prispôbiť uvedeným urbanistickým a architektonickým požiadavkám. Podmienku ochrany diaľkových a panoramatických pohľadov je potrebné pri návrhoch preukázať priestorovou vizualizáciou v súčasných reálnych pohľadoch – fotografiách.

IV – 4.3.3.1. Rezervné plochy - R - územie PR a PZ

Na území PR Kremnica je hmotovo - priestorové usporiadanie zástavby dané a nemenné. Historické objekty, ktoré boli zničené a asanované tvoria v historickej štruktúre mesta „dieru“, preto nasledovné rezervné plochy pre ich novú výstavbu stanovujú základné podmienky:

R1 – Štefánikovo námestie parcela č.522, k. ú. Kremnica - plocha po bývalom Pizetárskom dome st. č. 4, (foto č. 50).

Je potrebné doplniť archeologický, umelecko-historický výskum a statické posúdenie priestorov a murív suterénu so zvyškami zachovaných architektonických prvkov (klenby, kamenné prvky otvorov).

Podmienkou urbanistického a architektonického hmotovo - priestorového riešenia je zachovať pôdorysne uličný prechod k južným a východným hradbám, výškovo sa napojiť na rímasy medzi domom st. č. 3 a st. č. 6. Tvar strechy novostavby riešiť princípom sedlových a šikmých striech tak, aby v urbanisticko-priestorovej štruktúre historickej zástavby a strešnej roviny vytvárala jednoliaty celok, tvarovým, tiež farebným aj materiálovým riešením.

Nové architektonické dielo s uplatnením súčasných princípov architektonickej tvorby musí byť riešené na princípe súladu existujúcej historickej architektúry s novotvarom pri rešpektovaní podlažnosti, merítka s dôrazom na fasády a tektoniku ich stvárnenia.

Nevytvárať nový akcent, ale novým riešením podporiť a zvýrazniť zachované historické hodnoty okolitých architektúr.

Osobitným predmetom ochrany počas stavebnej realizácie novostavby bude dom č.3, ktorý má z hľadiska pamiatkových hodnôt celoslovenský až stredoeurópsky význam.

R2 –plocha južne od kríženia ulíc Zechenterovej a P. Križku, parcela č. 924,k. ú. Kremnica - plocha po bývalom hoteli Jeleň st. č. 93, (foto č.92).

Podmienkou je spracovanie archeologického výskumu. Podľa jeho výsledkov sa spracuje návrh urbanisticko - architektonického riešenia, pre ktoré platí rešpektovanie uličných línii a šírku Zechenterovej ulice. Výškovo sa naviazať na rímasy domu č.391/6 (Osveta).

Ukončenie a tvarovanie strešnej roviny musí sa naviazať na okolitú historickú zástavbu s rozčlenením strešnej hmoty, ktorú je potrebné vnímať aj ako 5. fasádu novostavby.

Nové architektonické dielo s uplatnením súčasných princípov architektonickej tvorby musí byť riešené na základe architektonickej kategórie - súladu novostavby s okolitou historickou zástavbou pri rešpektovaní merítka okolitej zástavby, v kontexte existujúceho hmotovo – priestorového usporiadania i optimálneho materiálového a farebného riešenia.

R3 – plocha na Zechenterovej ulici, parcela č.926, k. ú. Kremnica (foto č.92).

Urbanistický princíp ulice bol formovaný na prelome a následne začiatkom 20. storočia. Požadujeme rešpektovať JZ uličnú čiaru, výškovo a hmotovo prispôbiť sa susedným objektom.

Pre nové architektonické dielo platia princípy rovnaké ako pre R2.

R4 – Prestťahovaním **autobusovej stanice v Kremnici** – ploche prinavrátiť hlavne pešiu komunikáciu bývalej Kláštornej ulice s doplnením prízemnej zástavby v uličnej – takmer radovej zástavbe prízemných – alt. 1 ½ podlažných polyfunkčných objektov, hmotovo oddelených od hradobných múrov, rešpektujúcich prístupy od západných front meštianskych domov námestia (st.č. 13,14), zvýrazňujúcich bašty hradieb.
Pre nové architektonické dielo platia princípy rovnaké ako pre R2.

R5 – Asanovanú južnú časť **Dolnej ulice v Kremnici** (pri bývalom židovskom cintoríne) – teraz západne pred troma výškovými bodovými bytovými domami – zelená plocha - doplniť zástavbou (detto ako R4) – foto č. 62. Pokračovaním je peší chodník pozdĺž aleje k súčasnému cintorínu.
Pre nové architektonické dielo platia princípy rovnaké ako pre R2.

R6 – je výhľadovou rezervnou plochou, ktorá vznikne po preložení **hlavného cestného prietahu št. cesty č. I/65) v meste Kremnica**, zloženou z úsekov:
a/ - úsek od križovatky Langsfeldovej a Štúrovej ulice (prípadne Továrenskej) po križovatku Langsfeldovej a Kutnohorskej ulice, foto č.85, 86;
b/ - úsek od križovatky Langsfeldovej a Kutnohorskej ulice po križovatku bývalej Mlynskej ulice a vstupu na námestie za mincovňou, foto č.80, 81;
c/ - od križovatky za mincovňou po križovatku Horváthovej ulice s bývalou Jiráskovou ulicou (smer k námestiu SNP), foto č.80, 81;
d/ - od križovatky –smer na námestie SNP s pokračovaním na Križkovu ulicu po križovatku – odbočka na Kopernicu (Lúčky), foto č. 79);
e/ - od križovatky – odbočky na Kopernicu po bývalé Jatočné námestie (teraz smer na Veterník (foto č. 62).

V súlade so schválenou preložkou cesty I/65 ako rýchlostnej automobilovej komunikácie R3 a Koncepciou územného rozvoja Slovenska z r. 2001 - po preložení bude cesta plniť súbežnú funkciu R1, i keď by vhodnejšia bola komunikácia miestneho významu. Využitie plôch a ich nové hmotovo - priestorové stvárnenie preukáže návrh - **štúdia na nové urbanisticko – architektonické štruktúry a funkčné využitie územia**. Základnou zásadou riešenia tejto rezervnej plochy je spracovanie kvalitného urbanistického a architektonického návrhu a možnosti výberu z viacerých alternatív, pre ktoré odporúčame spracovať štúdiu predmetného územia formou architektonickej súťaže s preukázaním stvárnenia aj pomocou vizualizácie.

Pre nové architektonické dielo platia princípy rovnaké ako pre R2.

R – 7 – plocha bývalých starých **Piargov na Kremnických Baniach**. Plochu bude možné zastavať IBV, avšak v predstihu je nutné na tejto ploche realizovať archeologický výskum.

R – 8 – potenciálnymi výhľadovými plochami sú priestory súčasných **nevhodných panelových bytových domov v Kremnici** (na Štúrovej ulici, na Hutníckom námestí, južná časť Dolnej ulice pri cintoríne) – riešením úprav (za a/), alebo - pri zhoršení stavebno-technického stavu, napr. narušení statiky) nahradením novou hmotou a štruktúrou (za b/) - musia stavebné zásahy rešpektovať kritéria zlepšenia architektúry.
Vylučujeme pokus o členenie farebným riešením, vylučujeme manzardové strechy.

PL – plochy – pri Čiernej veži, južne a východne pri radnici hradu, na mieste d.č.st.30 a na Štefánikovom námestí, kde pôvodne stáli stavby – nie sú predmetom rezervných plôch; tieto budú využité (na základe dohody s mestom) ako verejné – **viacúčelové priestranstvá** na rôzne kultúrne a spoločenské podujatia.

IV – 4.3.3.2. Katastrálne územie Kremnica (mimo PR)

a katastrálne územie Kremnické Bane

(pre vidiecku PZ Kremnické Bane platia ZPS z r. 1995)

Predmetom riešenia a návrhu novostavieb je **zachovanie a neporušenie diaľkových a panoramatických pohľadov, charakteristických siluet**. Obzvlášť je nutné chrániť priehľady z historického urbanistického interiéru sídla na okolitý krajinný rámec, kde limit a hornú hranicu novej zástavby tvorí už výškové zónovanie existujúcej zástavby (viď pomarančová bodkovaná hranica - na výkrese Z 3) :

IV – 4.3.3.2. - 1. – a - KREMNICA – vymedzenie hranice novej zástavby ulicami a cestami:

- pod Revoltou – Langsfeldová ulica a Nová Dolina (foto č. 21, 26, 69)
- Zlatá ulica (foto č. 18, 21, 26, 98)
- záhradkárská osada nad Zlatou ulicou musí spĺňať podmienku, kde prioritu vnímania prostredia tvorí zeleň (foto č. 6, 21, 26)
- Ulica Rumunskej armády a Majer na Banskej ceste (foto č. 18, 56, 58, 59, 71-73, 82, 85, 102)
 - lokalita pri úpravni, ktorej **zástavbu bývalého majera pri Banskej ceste považujeme za pohľadovo exponovanú**. Vylučujeme riešenie novej ulice nad existujúcou, prípadne jej rozšírenie na Kalváriu z dôvodov, že plocha sa objavuje v priehľadoch a diaľkových pohľadoch zo Štefánikovho námestia (foto č. 56, 59), panoramatických pohľadoch od JV a J (foto č. 18, 21). Plochu zástavby je nutné vnímať ako nízku uzavretú zástavbu, oddelená zelenou plochou (priestor bývalej prachárne od historickej dominanty ťažnej veže areálu šachty Ludovik (foto č. 21, 82, 83, 84).
- J časť mesta - (východne nad Veterníkom) (foto č. 57, 60, 86, 105); od osady Veterník oddeliť zeleným pásom; styčnú plochu vnímanú zo Štefánikovho námestia riešiť zeleňou, výšku a umiestnenie zástavby posunúť južným smerom mimo vnímaný pohľad od Štefánikovho námestia a Kutnohorskej ulice.
- JV časť mesta – od historickej zástavby na Angyalovej ulici oddeliť zeleným pásom.
- **Upozornenie ! :**
V prípade posunutia hranice bude nutné individuálne prehodnotiť podmienky Zásad ochrany.

IV – 4.3.3.2. – 1.- b/ - Návrh lokalít v k. ú. KREMNICA - nové rozvojové plochy výstavby navrhnuté Mestom Kremnica, ich prípustnosť:

- I. **Veterník** – viď Rozhodnutie KPÚ B. Bystrica č. BB-02/1226/398/Mar zo dňa 9.9.2002 k zámeru výstavby IBV
 - SZ časť- kritéria ochrany diaľkových a panoramatických pohľadov je potrebné pri návrhoch preukázať priestorovou vizualizáciou
 - SV časť možná obytná alebo priemyselná / v zmysle hygienických a všeobecných podmienok zónovania mesta/, - stredná časť IBV, západne oddelenie zeleňou od existujúceho Veterníka - viď všeobecné podmienky,
 - južná časť možná obytná zástavba s možnosťou vyššieho zónovania (vo svahu 2 + 1 podlažnosť).

viď tiež bod IV – 4.3.3.2.- 1.- a - bod 5
- II. **Jazerný dvor** – možná výstavba výškové zónovanie a materiálové použitie podmienky pre riešenie novostavieb.

III. **Galandov majer**

- SZ a SV časť možná výstavba podľa podmienok pre riešenie novostavieb
- JZ časť /Galandov majer/ pôvodnú štruktúru zachovať prípadne prehodnotiť, južne prehodnotiť mieru zástavby a zachovať diaľkové pohľady, JV časť a stred doporučené v zmysle podmienok pre obytnú zástavbu.

IV. **Pri sypárni** – vid' Stanovisko KPÚ B. Bystrica č.BB-03/1178/518/Mar zo dňa 30.05.2003 k doplnku ÚPN SÚ Kremnica.

poznámka:

- V. **Pri úpravni** (pri prachárni) je nevhodnou lokalitou na rozšírenie zástavby od ulice Rumunskej armády na západ smerom na Kalváriu a severozápad – k areálu šachty Ludovik. Vid' diaľkové pohľady z námestia na Z (Kalváriu) a SZ (banské polia s dominantou šachty Ludovik) – foto č. 50, 56, 58, 59
- vid' tiež bod IV – 4.3.3.2.- 1.- a - bod 4

IV – 4.3.3.2. 2. KREMNICKE BANE vymedzenie hranice možnej zástavby tvorí:

- súčasná hranica intravilánu obce;

Zásady pre riešenie novostavieb pre horeuvedené územia sú:

- Zachovanie princípu gradácie hmotovo - priestorovej štruktúry, merítka a strešnej roviny tak, aby nové architektonické dielo nerušivo, ale vhodne spolupôsobilo s existujúcou zástavbou.
- Vylúčenie kópii a falošného uplatňovania a kopírovania historických prvkov a detailov na novostavbách.
- Hmotovo – priestorové riešenie a jej umiestnenie musí rešpektovať konfiguráciu terénu, situovanie pozdĺž v smere vrstevníc, tiež historickú uličnú sieť.
- Výškové zónovanie musí rešpektovať existujúcu výškovú hladinu okolitej zástavby. Pri umiestnení objektu vo svahu platí ešte zásada – čím je objekt umiestnený vyššie vo svahu, tým sám má byť nižší (podlažnosťou – prízemný – prípadne 1a1/2 podlažný), - tiež princíp hmotovej gradácie od okrajov k centru.
- Nové architektonické dielo vychádza s princípov tvorby uvedených pri ploche R2.
- Vylučujeme novú výstavbu na územiach s koncentráciou historických banských diel, vrátane plôch prejavov montánnej činnosti. (vyznačené i zaniknuté objekty H4, HA/5).

Všeobecné zásady pre materiálové a farebné riešenie – pre dané historické a prírodné prostredie je typické používanie tradičných stavebných materiálov (kameň, tehla, kov, drevo, keramika s doplnením sklami vo výplniach otvorov), preto materiály, ktoré vytvárajú kontrastné a reflexné plochy sú nevhodné (napr.: vysokoleštené a umelohmotné materiály) najmä v diaľkových pohľadoch, pohľadoch v uličných priestoroch a v pohľadoch z priestorov zástavby na okolitú krajinu.

IV – 4.3.4. Zásady zachovania a riešenia strešnej roviny **(i pre – novostavby v pamiatkovo chránenom území)**

Hlavnou zásadou je ochrana historickej štruktúry strešnej roviny, s konkrétne špecifikovanými možnosťami úprav (konštrukčné, hmotovo - priestorové, architektonické, materiálové).

Zvýšená ochrana je kladená na zachovanie a primeranú mieru nového funkčného využitia podkrovi na objektoch, ktorých objem, dispozičné napojenie a konštrukcia je záväzná. Dispozičné a komunikačné napojenie komfortne zamýšľaných riešení podkrovi – s nárokmi na svetelnú pohodu - musia spĺňať kritéria ochrany pamiatkových hodnôt, ktoré sú v tomto smere kladené na **zachovanie vnímania obrazu striech historickej štruktúry a merítka ich prvkov**, tiež i vo vzťahu k okolitej krajine.

Z dôvodu ochrany historickej urbanistickej štruktúry a pamiatkových hodnôt strešnej roviny, diaľkových a panoramatických pohľadov je predmetom posudzovania striech v jednotlivých častiach mesta a obce - funkcia podkrovia, jeho komunikačné napojenie, konštrukcia, hmota strechy, tvar, materiál a farebnosť piatej fasády.

Vývojovo materiál pre druhy krytiny striech v Kremnici a okolí vychádzal z prírodných materiálov (od ľahkých – slamená, drevená šindľová, azbesto-cementové šablóny a plechové v rôznom prevedení, až po ťažké – keramické krytiny a betónové krytiny), ktoré však mali svoje merítko a štruktúru – väčšinou podobnú šindľu, či drobná keramická taška. Azbestocementové, medené a plechové šablóny a betónové krytiny sú už strešnými krytinami používanými od 2. pol. 19. storočia, ktoré však v prípade použitia musia zachovať klasické rozmery jednoduchých keramických tašiek resp. štruktúry šindľa a prirodzenej farebnosti (od tehlovo-červených, červených až po červeno – hnedé).

Predmetom ochrany je historicko - urbanistická štruktúra so zachovanou štruktúrou strešnej roviny, ktorý je totožný s bodom 4.3.2 – Zásady ochrany hmotovo – priestorovej a historickej urbanistickej štruktúry.

Predmetom ochrany sú:

a/ - historické tvary striech typické pre sídla nasledovne:

IV – 4.3.4. -1. KREMNICA

- vysoká valbová strecha, v radovej zástavbe - priečne na komunikáciu,
- sedlová strecha v radovej zástavbe s protipožiarными múrmi a spádom do ulice
- manzardová strecha
- sedlová strecha so štítom a podlomenicou, štít – zvislý drevený doskový štít, niekedy spoje prekryté latkami
- sedlová strecha s polvalbou a podlomenicou
- plyná valbová strecha
- pultová strecha pri prístavbách (najmä pri hradobnom múre)
- oblý tvar strešnej roviny (2 príklady) - ohýbané krovové konštrukcie (viď dotvárajúce objekty – tabuľky – Ulica Rumunskej armády; tiež dom pri staničnom chodníku – na ulici ČSA (foto č.21 na V strane, foto č.82 dom pohľadovo nad ťažnou vežou šachty Ferdinand)

IV – 4.3.4. -2. KREMICKÉ BANE

- vysoká valbová strecha
- sedlová strecha s dreveným štítom, v alt. i s podlomenicou
- sedlová s polvalbou a murovaným štítom

b/ - zachované historické krovky a historické prvky v strešnej rovine (komíny, vetracie vikiere a výlezné otvory, kolíky a veterné zástavky), ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou a tvoria komplex daných striech.

Pre strechy a krovy v oboch sídlach platia nasledovné zásady:

- Existujúce historické tvary striech a konštrukcie krovov je potrebné zachovať, pretože sú originálnou a autentickou súčasťou nielen národných kultúrnych pamiatok, ale aj ostatných historických stavieb, vrátane stavieb s obdobia rekonštrukcie zástavby po zničení vojnou, vychádza z klimatických podmienok Kremnice a okolia.
- Hmotovo – priestorová štruktúra striech na Štefánikovom námestí (okrem rezervnej plochy na mieste parcely č. 522), na Kutnohorskej, Dolnej ulici a častí Kollárovej ulice - sú časom vyformované. (foto č.50)
- Princíp tvarového, materiálového (farebného) riešenia strechy musí vychádzať z urbanistického vývoja ulice, širších urbanistických vzťahov k okolitej zástavbe, a jej strešnej štruktúry, k umiestneniu v konfigurácii terénu a jej konkrétneho vnímania v diaľkových a panoramatických pohľadoch.
- Vzhľadom na klimatické pomery vyklúčujeme použitie plochých striech. **Panelová bytová výstavba** v južnej časti mesta s i 8-podlažnou zástavbou ukončenou s plochými strechami je v členitej prírodnej konfigurácii cudzia, kontrastná je k historickej zachovanej strešnej štruktúre. Preto hlavnou zásadou pri stavebných úpravách plochých striech je tieto riešiť po stránke konštrukčno- architektonickej s ohľadom na minimalizovanie už existujúcich negatívnych účinkov vnímania v prostredí. (foto č. 4, 5, 15, 26) – napr. plytkými sedlovými strechami v neutrálnej farebnosti, farebnosť hmoty výťahových šacht nad strešnou rovinou citlivo riešiť a vyhnúť sa kontrastu, či bielym (odrazovým) plochám.
- Materiálové riešenie krytín v historickej zástavbe musí vychádzať z merítka a štruktúry historických druhov krytín. Pri historických druhoch krytín využiť ich prirodzenú farebnosť a drobnú štruktúru odvodenú od historicky danej štruktúry. Teraz ponúkané nové druhy krytín požadujeme používať pri stavebných úpravách matné - farby od hnedej, červenohnedej po tehlovo červenú, stredne šedú.
- Zachovať historické prvky v strešnej rovine ako jej súčasť.
- Pri riešení podkrovi **nové funkčné využitie nemôže byť plnohodnotné**, bude riešené za podmienky minimalizovania počtu, vertikálnych tvarov, (napr. vylúčiť nové schodiská v exponovaných pohľadoch) a merítka prvkov v strešnej rovine. Vylúčiť vytváranie na objektoch v uličnej zástavbe alebo na exponovaných objektoch vo svahu rytmické a husté prvky vikierov, ktoré vyvolávajú dojem zvýšenia objektu o jedno podlažie.
- Klampiarske výrobky a oplechovanie strešných prvkov musia byť riešené tak, aby nerušili celkový vzhľad strechy.
- Vylúčujeme umiestňovanie telies a v diaľkových pohľadoch vnímaných nových prvkov na strechách (ako napr. reklamy, satelity a pod.) Osadzovanie týchto prvkov nie je možné ani pri pohľadoch z uličných priestorov na okolitú zástavbu a prírodné prostredie. Osadzovanie takýchto prvkov nie prípustné ani na fasádach NKP.

Za nevhodné riešenie považujeme:

- Výrazný omietnutý štít na sedlovej streche, ktorý je orientovaný kolmo na vrstevnicu a vnímaný v rámci diaľkových pohľadov (príklad majer Banská cesta – foto č. 82,83).
- Strmé sedlové strechy s vnímaným štítom (vrcholový uhol menší ako 90 stupňov) – napr. chatky v záhradkárskej osade.
- Asymetrické sedlové strechy so štítom vo svahu, v historickej štruktúre (príklad Továrenská ulica - Jarky – (foto č.90).
- Kombinácie striech vnímané pri exponovaných pohľadoch (napr. – Zlatá ulica, Kollárova ulica, Zechenterova ulica – foto č. 97, 102).

IV – 5. Zásady ochrany architektúry objektov

Základnú ochranu jednotlivých NKP a pamätihodností (i objektov dotvárajúcich pamiatkovo chránené prostredie) určuje ich pamiatková hodnota: historicko – urbanistická, historicko – architektonická a umelecko – historická v súčinnosti s ochranou archeologických nálezov i nálezísk. Pre ostatnú historickú zástavbu je určujúcim kritériom ich historicko – urbanistická hodnota ako súčasť chráneného pamiatkového územia. Objekty, ktoré vhodne dotvárajú prostredie historickej zástavby hodnotíme ako objekty dotvárajúce a nenarúšajúce prostredie pamiatkového územia.

Predmet ochrany sú:

Jednotlivé objekty - konkrétny výpis predmet ich ochrany je v prílohe: **tabuľky**, farebné

- označenie: - NKP – **čierna**, - Návrhy za NKP – **červená**,
- dotvárajúce objekty - pamätihodnosti obce – **modré**, - ostatné dotv. objekty – **tyrkysové**,
- nevhodné – rušivé objekty sú vyznačené **žltou**

- Národná kultúrna pamiatka (NKP), návrhy za NKP - podľa pamiatkového zákona je hnutelná vec alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku. Ide o **nehnutelnosť** - areály s objektovou skladbou, samostatné objekty, ale i **zeleň** – aleje, solitéry zelene.

Ak ide o **archeologický nález**, kultúrnou pamiatkou môže byť aj neodkrytá hnutelná vec alebo neodkrytá nehnuteľná vec, zistená metódami a technikami archeologického výskumu. (§ 2 odstavce 3 pamiatkového zákona).

- Objekty pamätihodností obcí – sú hnutelné a nehnuteľné veci aj kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc, zemepisné a katastrálne názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam obce.

Uznesením Mestského zastupiteľstva v Kremnici č. 98/0403 zo dňa 11.03.2004 bol schválený „Súpis a zoznam pamätihodností mesta Kremnica“ v zmysle § 14 odseku 4 pamiatkového zákona.

- Objekty dotvárajúce prostredie pamiatkovo chráneného územia – sú objekty, ktoré nie sú NKP a pamätihodnosťami obce, ale sú integrálnou súčasťou územia. Pri ich obnove (oprava, rekonštrukcia adaptácia a pod.) je potrebné zachovať ich vonkajší výraz (hmota a tvar strechy), umelecko – historické, architektonické a remeselné prvky (napr. okná, dvere, brány, tektonika). Objekty vhodne a kvalitne dotvárajú prostredie v celkovom urbanisticko - architektonickom a krajinárskom výraze sídla. (cca 40 objektov . vid' príloha – tabuľky)

Pre ochranu architektúry objektov platia nasledovné zásady:

- Základnou zásadou ochrany pamiatkového fondu pri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatkach je zachovanie ich pamiatkových hodnôt, vhodného a primeraného funkčného využitia NKP pri maximálnom zachovaní jej autenticity a originálu. Ochrana, obnova a využitie NKP sa riadi podľa pamiatkového zákona. Akékoľvek zásahy do objektu je nutné individuálne posúdiť na základe pamiatkových výskumov – architektonicko – historických a umelecko-historických, s doplnením o výskumy napr. archívnych, reštaurátorských, dendrologických, statických, a zhodnotenia stavebno-technického stavu. Objekty NKP udržiavať v dobrom stavebno-technickom stave s pravidelnou údržbou.
- Objekty pamiatkovej hodnoty si vedie obec v zozname evidovaných pamätihodností obce. Kritériom je ich zachovanie, ich evidencia, ochrana, obnova a vhodné využitie, pri dodržaní kritérií ochrany pamiatkového územia.
- Pri dotvárajúcich objektoch požadujeme zachovať hmotové a výrazové prostriedky architektonického riešenia, zachovaných architektonických prvkoch, pri dodržaní kritérií ochrany pamiatkového územia.
- Objekty rušivé alebo vyžadujúce úpravu. Nevhodne použité materiály vyžadujúce zmenu alebo nevhodné úpravy (napr. tvar strechy, podlažnosti, porušená fasáda, zväčšené

výplne otvorov) sú konkrétne špecifikované ako výhľadové požiadavky na úpravu v prílohe – Tabuľky. Pri stavebných úpravách je požiadavka zlepšovania, alebo anulovania rušivých faktorov.

- Objekty nevhodné sú vyznačené vo výkresoch Z 2, Z 3.- žltou farbou.

IV – 5.1. Zásady ochrany architektonického výrazu objektov

Základná ochrana historickej architektúry ako súčasť pamiatkového fondu sa zabezpečuje súborom činností, ktorých súčasťou je údržba, konzervovanie, oprava, adaptácia a rekonštrukcia podľa § 32 (reštaurovanie podľa § 33) pamiatkového zákona definovaná ako obnova.

Využitie a úprava ostatných objektov v pamiatkovom území sa usmerňuje podľa § 32 odseku 7, kde sa individuálne určujú podmienky najmä pre architektonické riešenia ich exteriéru, pre ktoré platia nasledovné zásady:

- Pri stavebných úpravách uplatniť súčasné princípy architektonickej tvorby, ktoré musia byť riešené v súlade s existujúcou historickou architektúrou pri rešpektovaní podlažnosti, merítka, pri vhodnom návrhu veľkosti a členenia otvorov. Nevytvárať nový akcent, ale novým riešením nechať vyniknúť zachované historické hodnoty okolitých architektúr. Vid' Zásady hmotovo-priestorového riešenia – kapitola IV – 4.3.3. a Zásady riešenia strešnej roviny – kapitola IV – 4.3.4.

- fasáda a jej prvky:

- Pri stavebných úpravách objektov v historickom prostredí rešpektovať podlažnosť, historické merítko, prehodnocovať parter i so soklom, materiálové a farebné riešenie.
- Na historické fasády boli používané materiály: opracované drevo a drevený obklad, kameň s polychrómiou, omietnutie drevených, kamenných a tehlových múrov na princípe vápenných omietok. V zásade požadujeme vyhnúť sa novým neodskúšaným technológiám a materiálom, ktoré by mohli pôsobiť rušivo v prostredí, znehodnocovať historickú architektúru prípadne ju poškodzovať.
- **Farebnosť** architektúry musí rešpektovať a zohľadniť farebnosť urbanistickej štruktúry, ulice, samotného výrazu, vývojovej fáze, prípadne tektoniky objektu.
- Pre objekty novostavieb po II. svetovej vojne (Štefánikovo námestie, Zámocká ulica, Zlatá ulica, Ulica ČSA) je charakteristická okrová (neutrálna) farebnosť. Nakoľko ide o objekty pohľadovo exponované, i naďalej požadujeme ich nekontrastné farebné riešenie v okrových odtieňoch.
- Pre historické prostredie z konca 19. a zač. 20.storočia (napr. Dolná ulica) sú charakteristické tlmené a zemité odtiene farieb, preto farebná škála pri úpravách musí historickú farebnosť rešpektovať a dopĺňať (pastelové farby), vylučujeme kontrastné a farby pôsobiace ako akcent v prostredí. Koloristická štúdia z 80.rokov je príkl.riešenia.
- Bielu farbu požadujeme navrhovať po zhodnotení viacerých kritérií, nakoľko i pri diaľkových a panoramatic. pohľadoch môže vytvárať plošný výrazný akcent – až rušiť.

- výplne otvorov – okná, dvere, brány, výklady, okenice, dvernice, mreže:

- Výplne otvorov (s umelecko-historickými a remeselnými hodnotami) v historickej zástavbe sú z dreva, umelecky stvárneného kovu, prípadne ich kombinácii. Tieto materiály majú svoju textúru, čitateľnosť spôsobu opracovania a detail. Preto požadujeme pri nových architektonických riešeniach dopracovať prvok až po jeho detail a tomu odpovedajúci výber materiálu, vylúčiť historizujúce napodobeniny a kópie.
- Členenie výplni a spôsob ich otvárania, historické výplne vychádzali z konštrukčných, daných technologických možností a funkčného používania, sú vhodným vzorom - možnosťou aplikácie aj pri nových riešeniach. Nový prístup využívania a zabezpečovania otvorov (žalúzie s viditeľným bubnom) a vetrania (výklopnými oknami foto č.65 – zelený objekt) vytvára nový, v historickom prostredí nevhodný a historicky cudzí - nesúrodý prvok.

IV – 6. Zásady ochrany urbanistického interiéru a jeho prvkov

Urbanistický interiéru je priestor ohraničený historickou zástavbou, ktorý má pre Kremnicu svoje charakteristické merítko. Historická architektúra je prezentovaná prístennými stĺpmi, krížmi a plastikami a je súčasťou urbanistického interiéru, ktorý postupom vývoja bol dopĺňaný úžitkovými prvkami malej architektúry – oplotenie, dlažba, osvetľovacie telesá, lavičky, odpadkové koše, informačné prvky. Preto požadujeme nové návrhy, ktoré budú kvalitným architektonickým a výtvarným dielom.

Najvýznamnejšou časťou urbanistického interiéru je Štefánikovo námestie a Nám. SNP, ktoré sú miestami, kde funkcie je potrebné zosúladiť - funkciu dopravy s pohybom peších ako miesto kultúrne - spoločenského parku. Dolná ulica je pešou zónou, ktorej funkcia sa už v priebehu 10 rokov overila a plní významnú obchodnú i kultúrnu - spoločenskú funkciu. Pre tieto priestory je významným prvkom práve malá architektúra, ktorá je pešou zónou už overená.

Pre urbanistický interiéru a jeho prvky platia nasledovné zásady:

a/ Z á k l a d n é z á s a d y:

- Pre Dolnú ulicu sú zásady dané platnou a schválenou štúdiou, a preto princípy uplatnenia prvkov malej architektúry budú pre ďalšie etapy (napr. na Nám. SNP) - akceptované.
- Nové prvky – letné terasy a prístrešky neboli predmetom dielčích zásad, preto ich riešenie bude predmetom dielčích zásad – doplnenie k Zásadám pre pešiu zónu na Dolnú ulicu. Osadzovanie rôznych stánkov, informačných tabúl, košov na odpadky, vonkajšie sedenie s prekrytím bude po odsúhlasení esteticky kvalitného architektonického návrhu, ktorý rešpektuje spoločné princípy v zmysle dielčích zásad. Vylučuje sa uplatňovanie individuálnych neestetických návrhov majiteľov obchodov, bytov a pod.
- Hlavnou úlohou je **regenerácia a skvalitnenie urbanistického interiéru historických ulíc, „platzov“ a námestí**, ktoré sú v súčasnosti využívané ako hlavné a obslužné komunikácie. (viď výkres Z 2, Z 3 – plochy platzov - PZ). (Viď tiež - časť doprava – kapitola IV – 10, tiež - historické cesty a hlavné dopravné ťahy – kapitola IV – 3.1.). Tento priestor ulíc a námestí využíval úžitkové prvky malej architektúry, ktoré mali svoje merítko, detail a boli funkčným prvkom.
- Plochy pri hradbách, pri verejných toaletách, či plocha pred špitálom si vyžadujú samostatné urbanisticko - architektonické riešenie, ktorými sa tieto plochy vhodne využijú a doplnia prvkami urbanistického interiéru v súlade s novým funkčným využitím. (viď výkres Z 2, Z 3).
- Historické názvy ulíc, námestí je potrebné prehodnotiť s možnosťou obnoviť typické názvy pre Kremnicu (napr. úsek Mincovnej ulice na „Štreke“, Kalvárska ulica, Kláštorová ulica, Holubyho sad, ...) – viď kapitola II. – 3.2.2 – Súpis pôvodných názvov námestí a ulíc Kremnice

b/ Z á s a d y pre nasledovné p r v k y:

D l a ž b a:

V Kremnici je dlažba prezentovaná tromi typmi prírodného kameňa so skladbou /vejárové, riadkované, voľne kladený kameň/, preto v tomto historickom prostredí požadujeme ich zachovanie a obnovu, na poškodených úsekoch ich regeneráciu. Vylučujeme v hlavných trasách na území PR Kremnica nové návrhy farebných vzorov v dlažbe.

- **Oporné múry:** - historicky v členitom teréne oporné múry plnili i funkciu parcelných múrov, ktoré požadujeme zachovať a prezentovať aspoň v pôdoryse. Požadujeme minimalizovať pri nových múroch zárezy do konfigurácie terénu, pri pohľadovo vnímaných plochách požadujeme použiť prírodný kameň.
- **Oplotenie** pozemkov: ich vývoj od drevených laťkových prešiel v meste do kovaných, liatinových, i kombinovaných s pletivom, betónové stĺpiky v kombinácii s dreveným laťkovým plotom. Existujúce historické oplotenie požadujeme zachovať ako mestotvorný prvok.
Typ, výška a materiál oplotenia domov v historickej zástavbe musí rešpektovať charakter stavby s možnosťou vnímania objektov. **Vylučujeme** vysoké plošné krycie ploty, **používanie novodobých kamenných múrov** oplotenia (mimo parcelačných pôvodných múrov), ktoré svojim riešením **nevhodne konkurujú prezentovanému opevneniu hradu** i bývalej výsadnej časti. Vylučujeme aj používanie historizujúcich plagiátov, ktoré porušujú zásadu ochrany a prezentácie autentických a originálnych častí zástavby.
- **Verejné osvetlenie** naväzuje na historické merítko priestoru a výšku parteru domov, je určujúcim pre výšku osvetľovacích telies. Negatívom na námestí je ústredné stojanové vysoké svietidlo, ktoré zakrýva pohľady, priehľady z námestia na okolitú zástavbu (foto č. 56, 59), ale aj objekt NKP morový stĺp. Na Štefánikovom námestí (požiadavka- zachovanie priehľadov z námestia), a ostatných historických častí Kremnice a Kremnických Baní je zachované urbanistické merítko určujúcim pre výškovú hladinu osvetľovacích telies (do výšky 1. podlažia). Len na Ulici P. Križku je možné využiť aj vyššie osvetľovacie telesá, ktoré sú historicky doložené (stojanové a konzolové). Architektonický návrh pre typ a miesto umiestnenia osvetľovacích telies v historickej zástavbe musí byť podriadené konkrétnym hodnotám - archeologickým, architektonickým a umelecko-historickým hodnotám.
- **Slávnostné osvetlenie** - /nasvietenie objektov/ v súčasnosti v rámci slávnostného osvetlenia je riešený len hradný areál, nasvietenie významných objektov v rámci mesta /napr. príležitostne/ je možné po individuálnom zhodnotení technických možností a výsledných svetelných efektov v širšom vnímaní. (napr. Morový stĺp)
- **Ozvučenie a mestský rozhlas:** na území PR riešiť v súlade s osvetľovacími telesami /vhodným príkladom je riešenie pešej zóny/.
- **Malá architektúra:**
 - Lavičky, odpadkové koše, zábradlia, stojany na bicykle - na území PR /prípadne v určitých častiach ulíc PZ alebo pozdĺž trás náučných chodníkov technických pamiatok/ budú riešené individuálne, vhodnej funkčnej a architektonickej úrovni, materiálového a farebného riešenia, umiestnenie bude riešené komplexne i s ostatnými prvkami drobnej architektúry príslušného miesta.
 - Zberné nádoby domového odpadu, separovaný zber. Riešenie si vyžaduje najmä Štefánikovo námestie, kde treba odberné koše minimalizovať, častejšie vyprázdňovať a umiestniť ich tak, aby neboli v uhle pohľadov na architektúru námestia a významných architektúr. Umiestnenie v jednotlivých NKP bude individuálne posúdené.
 - Vylučujeme konzoly ako cudzí prvok v historickom prostredí, či na pamiatkovom objekte. Riešenie markíz, slnolamov a nových konštrukcií bude individuálne posudzované vo vzťahu k merítku urbanistického priestoru, zachovania hlavných priehľadov, zachovania tektoniky a pamiatkových hodnôt konkrétneho objektu.

Upozornenie!

- Zásady pre jednotlivé prvky urbanistického parteru sú riešené rámcovo a budú podrobne riešené samostatnými dielčimi zásadami podľa konkrétnych zámerov.

IV – 6.1. Zásady riešenia - Informačný systém, označenie prevádzok a reklamy

- Na území Kremnice je realizovaný informačný systém, ktorý je potrebné prehodnotiť nakoľko nie je funkčný.
- Potrebné je riešiť informačný systém pre celé územie, aj s prepojením na informačný systém náučných chodníkov banských diel, pričom realizácia môže byť etapovite rozdelená.
- Na celom chránenom území vylučujeme veľkoplošné panelové reklamy z dôvodu ochrany pohľadov, priehľadov a panoramatických pohľadov a nevhodného merítka vo vzťahu k historickej zástavbe.
- Na území PR – vylučujeme veľkoplošnú reklamu, prípustné sú len informačné prvky, ktoré musia rešpektovať urbanistické, architektonické a umelecko-historické hodnoty.
- Na území PR sú prípustné len oznamovacie tabule - merítkovo, materiálovo a farebne riešené informačné prvky jednotlivých funkcií a prevádzok príslušného objektu a zamerania. Pri väčšom počte – požadujeme združovanie tabúl, prípadne pri druhotnej funkcii k hlavnému objektu – i vylúčenie tabule na objektoch NKP.
- Na území PZ je možné riešiť malorozmerové reklamy nenachádzajúce sa v exponovaných pohľadových uhloch - po citlivom prehodnotení umiestnenia, farebného a materiálového riešenia.
- S l á v n o s t n á v ý z d o b a a príležitostné informačné prvky /napr. výveska - orgánový koncert, vianočné sviatky a pod/, si vyžadujú architektonický variabilný projektový návrh v rámci celého mesta. Realizáciu je možné už riešiť etapovite, alebo sezónne podľa požiadaviek. Umiestnením prvkov neporušiť umelecko-historické a architektonické hodnoty, tiež celkové pohľady a priehľady.

IV – 7. Zásady funkčného využitia, určujú stanovenie podmienok pre funkčné využitie chráneného územia, priestorov a objektov nasledovne:

IV – 7.1. Zásady funkčného využitia chráneného územia

- Minimalizovať vplyvy, alebo **vylúčiť hlavné dopravné ťahy cez pamiatkovo chránené územie** tam, kde dochádza k porušeniu funkčného prepojenia jednotlivých celkov, alebo k porušeniu urbanisticko - architektonickej štruktúry v celkovej zástavbe sídla. Dochádza tiež ku križeniu nákladnej dopravy s hlavnými pešími ťahmi (napr. pred barbakánom).
Hlavný cestný ťah štátnej cesty I/65 urobil bariéru medzi chránenými územiami PR a PZ a funkčným prepojením jednotnej obytnej zástavby a sídla ako celku.
- Prevládajúcou funkciou je **b ý v a n i e** (prechodné bývanie), ktoré musí byť zachované. Výraznou funkciou v meste Kremnica je školstvo a zdravotníctvo. Výraznou funkciou využitia existujúceho stavebného fondu na Kremnických Baniach je prechodné ubytovanie a rekreácia.
- Všeobecnou zásadou je rekonštrukcia - skvalitnenie a efektívne využívanie ubytovacích a stravovacích zariadení cestovného ruchu súvisiacich s rozvojom kultúry a športových aktivít. Nové zariadenie sa môžu budovať len v súlade s územným plánom sídla – ÚPN-O bez nároku na nové plochy mimo plôch určených v bode – Zásady hmotovo-priestorového riešenia – novostavieb – kapitola IV – 4.3.3. a na plochách už dnes využívaných v cestovnom ruchu a športe.
- Výrobné prevádzky a sklady (haly), ktoré nespĺňajú podmienky hmotovo - priestorovej štruktúry, ochrany životného prostredia a majú tiež nároky na ťažkú dopravu, požadujeme vylúčiť z chráneného územia.
- Mestotvorné funkcie a nevýrobné služby, malé remeselné dielne by mali vo vhodnej miere dopĺňať základnú funkciu obcí.
- V historickej zástavbe – okolo Štefánikovho námestia, na Kutnohorskej a Dolnej ulici je vylúčené budovanie nových garáží, nakoľko tieto sú tomuto prostrediu cudzie.
- Parkovacie plochy – stáť na území PR citlivo zvážiť; tiež **iné hospodárske stavby** v ostatnej historickej zástavbe je nutné individuálne riešiť na základe vyhodnotenia dopravné prístupnosti a urbanisticko – architektonického riešenia v nadväznosti na hmotovo-priestorové danosti okolitej zástavby.
- Na území mesta Kremnice sú niektoré činnosti riadené **všeobecne záväznými nariadeniami mesta Kremnica** – napr.:
 - dopravný režim na pešej zóne (číslo VZN – 9/95, 10/96, 5/2003)
 - usmernenie a evidencia chovu hospodárskych zvierat a spoločenských zvierat (7/2000, 9/2004) a iné.

IV – 7.2. Zásady funkčného využitia priestorov

- Historicky dané priestory „**platzy**“ (ako priestory formované historickým vývojom) využívať a vhodne funkčne a architektonicky riešiť, na priestorovo daných vhodných plochách môže byť doplnkovou funkciou aj parkovanie osobných automobilov. (viď mapa Z 2, Z 3 – platzy – PZ)
- Štefánikovo námestie a plochy okolo hradieb riešiť ako priestory **na kultúrno-spoločenské aktivity** (viď mapa Z 2 Z 3 – PL) s požiadavkou na dlhodobé riešenie. Príležitostné riešenie plôch doplnením funkčnými prvkami musí rešpektovať pamiatkové hodnoty.
- Plochy po bývalých mestských bránach (Horná, Bystrická) je možné prezentovať v dlažbe – úprave terénu (po archeologickom výskume).

IV – 7.3. Zásady funkčného využitia objektov

- funkčné využitie NKP musí vychádzať z daného objemu pamiatky, musí rešpektovať objemové, dispozičné, konštrukčné, architektonické a umelecko-historické hodnoty konkrétneho objektu. **Pri riešení návrhu funkcie treba zohľadňovať aj možnosti dopravného napojenia a možnosti technického vybavenia objektu.**
- V centre mesta (PR) požadujeme navrhovať vhodné, oživujúce, **mestotvorné funkcie /občiansku vybavenosť/ i polyfunkčné v kombinácii s bývaním/.**
- V okrajových častiach riešiť v prevažnej miere **len obytnú a rekreáciu**, aj objekty pre cestovný ruch.
- Nevyužité historické objekty /i banské a výrobné prevádzky/ požadujeme funkčne riešiť, nové i zmenené využitie riešiť za podmienky ochrany a vhodnej prezentácie konkrétnych pamiatkových hodnôt. Nefunkčné banské diela zapojiť do trás turistických a náučných chodníkov. Chýba celková, alebo spájajúca koncepcia ochrany a prezentácie (využitia) technických diel (banských diel, spracovateľských prevádzok, skladových priestorov) a vodohospodárskeho systému, i keď sa objavujú dielčie projekty riešenia.
- **Pri využití priestorov podkroví zohľadniť primeranú mieru** vzhľadom na architektonické riešenie a výraz objektu /nároky na dispozičné, osvetľovacie – vetracie prvky / viď Zásady riešenia strešnej roviny – viď kapitola IV – 4.3.4. V prípade využitia podkrovia navrhovať **len doplňujúce funkcie.**

IV – 8. Archeologické nálezy a náleziská, zásady ich ochrany:

Národná kultúrna pamiatka podľa pamiatkového zákona je hnutelná vec alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku. Ak ide o **a r c h e o l o g i c k ý n á l e z**, kultúrnou pamiatkou môže byť aj neodkrytá hnutelná vec alebo neodkrytá nehnuteľná vec, zistená metódami a technikami archeologického výskumu. (§ 2 odstavec 3 pamiatkového zákona)

Predmetom ochrany pamiatkového fondu sú:

a r c h e o l o g i c k é n á l e z y a n á l e z i s k á v zmysle platných právnych predpisov, podľa ktorých je každý povinný správať sa tak, aby svojim konaním neohrozil základnú ochranu a stav archeologických nálezísk.

V katastrálnom území mesta Kremnica sú evidované pamiatky z obdobia praveku a včasného stredoveku.

K zásadám, ktoré sú podkladom pre územný plán mesta Kremnice sa vyjadril Archeologický ústav Slovenskej akadémie vied v Nitre prípisom č. 2650-03/5116 zo dňa 12.8.2003.

zásady

- Nakoľko Kremnica a Kremnické Bane sa nachádzajú na významnom historickom území, akýkoľvek zásah do terénu dáva predpoklad možného nálezu archeologických artefaktov.
- Pamiatkový zákon chráni všetky druhy archeologických nálezísk a nálezov, a to aj doposiaľ neznáme lokality, kde v prípade stavieb a inej hospodárskej činnosti, pri ktorých sa predpokladá ohrozenie pamiatkových hodnôt a archeologických nálezov, je nevyhnutné vykonať záchranný výskum. (§ 37 odst. 1 pamiatkového zákona). Zároveň upozorňujeme na §37 odsek 3 pamiatkového zákona „O nevyhnutnosti vykonať záchranný výskum rozhoduje Pamiatkový úrad Bratislava. V prípade záchranného archeologického výskumu vydá rozhodnutie po predchádzajúcom vyjadrení archeologického ústavu.“
- V prípade náhodného nálezu archeologického artefaktu, ktorý sa nájde mimo povoleného výskumu, musí nálezca tento nález ohlásiť krajskému pamiatkovému úradu priamo alebo prostredníctvom obce. Oznámenie o náleze je povinný urobiť nálezca alebo osoba zodpovedná za vykonávanie prác, pri ktorých došlo k nálezu, najneskôr na druhý pracovný deň po jej nájdení. Nález sa musí nechať bez zmeny až do obhliadky krajským pamiatkovým úradom alebo ním poverenou odbornou spôsobilou osobou, najviac však tri pracovné dni odo dňa oznámenia nálezu. (§ 40 odstavec 2, 3 pamiatkového zákona).
- Všetky archeologické nálezy sa chránia podľa osobitných predpisov a sú vlastníctvom Slovenskej republiky. Nálezcovi prislúcha nálezná (§ 40 odst. 5, 8 pamiatkového zákona)

IV – 9. Zásady ochrany zelene

Zeleň tvorí krajinný rámec sídiel, je neodmysliteľnou súčasťou prírodného dedičstva a dotvárajúcim prvkom urbanistických štruktúr v extraviláne a intraviláne.

V zmysle **zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny** a jeho vykonávacej **Vyhlášky č. 24/2003 Z. z. MŽP SR** sú samostatným predmetom ochrany významných krajinných prvkov, území, ... (viď výpis kapitola I.-3 str. 16-17 - „Iné ochranné pásma a ďalšie chránené územia“, tiež kapitola III.-1– „Prírodný rámec chráneného územia, tvoriaci krajinné hodnoty sídiel“, ktoré nie sú predmetom týchto zásad.

Niektoré plochy zelene (lesy, lúky, pasienky), líniové prvky zelene (aleje a stromoradia) a zeleň solitérov (stromy alebo skupiny stromov) s pamiatkovými hodnotami (viď kapitola III.-7 – „Hodnoty historickej zelene“ - sú predmetom ochrany v zmysle pamiatkového zákona ako **národná kultúrna pamiatka** - pamiatkový objekt – záhrada, aleje.

Špecifickú skupinu tvoria **pamätihodnosti obce, (dotvárajúce objekty)**, o ktorých utvorení a odbornom vedení rozhoduje obec. (viď kapitola IV – 5. Zásady ochrany architektúry objektov – odstavec 4.)

Súčasný stav zelene je z hľadiska zdravotného a vitality, priestorovej štruktúry a umiestnenia, druhového zloženia a pod. neuspokojivý.

IV- 9. -1 - Predmetom ochrany v zmysle pamiatkového zákona (týchto zásad) sú nasledovné objekty zelene:

IV- 9. -1.- A - Objekty zelene evidované v **Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenskej republiky (ÚZPF)** ako **národné kultúrne pamiatky** - NKP (záhrada, aleja) :

a/ - Zechenterova záhrada, ev. č. 2303/3 (foto č.11, 15, 91, 105, mapa HA/1).

IV- 9. -1.- B - Objekty zelene navrhované na zápis do ÚZPF :

a/ - aleja na Banskej ceste (foto č. 126).

IV- 9. -2 - Predmetom nového a samostatného doporučeného riešenia s dominantnou parkovou a spoločenskou funkciou je ostatná významná zeleň v KREMNICI, ktorá v určitých prípadoch je sekundárnou k pamiatkovým objektom; určujú ju:

IV- 9. -2.- A - Objekty zelene navrhované do zoznamu **pamätihodnosti obce** (§ 14 pamiatkového zákona) :

a/ - aleja kalvárie (foto č. 4, 5, 15, 16, 17),

b/ - aleja na ulici ČSA (foto č. 5, 13, 14),

c/ - aleja pozdĺž staničného chodníka na železničnú stanicu (foto č. 5, 13).

Poznámka: V zmysle § 14 pamiatkového zákona môže obec rozhodnúť o utvorení a odbornom vedení evidencie pamätihodností obce.

Uznesením Mestského zastupiteľstva v Kremnici č. 98/0403 zo dňa 11.03.2004 bol schválený „Súpis a zoznam pamätihodností mesta Kremnica“ v zmysle § 14 odseku 4 pamiatkového zákona.

IV- 9. -2. B - Významné plochy ako súčasť **verejných priestranstiev**:

a/ - Štefánikovo námestie, (foto č. 50, 53, 54, 55, 56, 57, 59),

b/ - Zámocké námestie (foto č. 15, 50),

- c/ - parčík pod hradom (parcely č. 2207) (foto č. 50) a okolo mestských hradieb
- d/ - priestor južne pod Baníckou baštou (foto č. 50),
- e/ - priestor pri svetelnom stĺpe – Wetterkreutz (foto č. 50),
- f/ - priestor okolo pamätníka SNP (foto č. 66),
- g/ - Veterník (foto č. 76, 77),
- h/ - priestor pri verejnom WC na Ulici P. Križku (foto č. 50, 52, 93),
- ch/ - priestor pri Kremnickom potoku smerom od autobusového nástupišt'a (foto č. 79),
- i/ - plocha cintorína (foto č. 26).

IV- 9. -2. C - Priestor hradného areálu a príslušné záhrady (foto č. 50):

- a/ - vlastný priestor hradného areálu,
- b/ - priestor severne od polkruhovej bašty,
- c/ - záhrady pri južnom vstupe.

IV- 9. -2. D - Ucelené areály /záhrady/ pri významných stavebných objektoch a súboroch:

- a/ - farské záhrady (foto č. 91),
- b/ - priestor pred budovou gymnázia (foto č. 92, 94, 95),
- c/ - areál pri základnej škole Ulica P. Križku (foto č. 91),
- d/ - areál materskej škôlky na Ulici P. Križku (foto č. 91),
- e/ - plocha okolo prachárne (foto č. 19, 20, 21, 25, H 26, 82).

Súčasťou významnej zelene sú aj jej časti:

IV- 9. -2. E - Významné líniové prvky – aleje:

- a/ - na Ulici P. Križku (foto č. 91, 92),
- b/ - cesta pred cintorínom (foto č. 41, 42),
- c/ - cesta smerom na Lúčky (foto č. 48),
- d/ - lipy pri Fernkreuzi (foto č. 41),
- e/ - uličné stromoradie /hlohy/ na Dolnej ulici (foto č. 61, 63, 64).

IV- 9. -2. F - Hodnotné skupiny drevín a solitéry:

- a/ - lipy pri križoch,
- b/ - pri špitálskom kostole (foto č. 61, 63, 64),
- c/ - dub v Zechenterovej záhrade (foto č. 92),
- d/ - skupiny stromov pri NKP na celom území.

Pre pamiatkové objekty (záhrada, aleje) a doporučenú ostatnú významnú zeleň s parkovou a spoločenskou funkciou platia nasledovné **zásady**:

- Zeleň s požiadavkami na ich ochranu, údržbu a odstránenie negatívnych prvkov, sú konkrétne špecifikované ako výhľadové požiadavky na úpravu v prílohe – **Tabuľky**.
- Na zeleň sa vykonáva údržba, konzervovanie, oprava, adaptácia a rekonštrukcia objektu alebo jej časti – pri objekte zelene - :
 - NKP evidovanej v ÚZPF podľa § 32 ods. 2 a 3 pamiatkového zákona
 - alebo pozemku nachádzajúceho sa na pamiatkovo chránenom území podľa § 32 ods. 5 a 6 pamiatkového zákona.

Zásady pre zeleň v extraviláne sú:

- Vhodné začlenenie zelene v sídlach do krajinného rámca a priestorových súvislostí tak, aby sa zachovali kompozičné väzby vnímané v diaľkových a panoramatických pohľadoch.
- V rámci ochrany panoramatických a diaľkových pohľadov požadujeme zachovať:
 - pohľad na Revoltu, v pozadí so siluetou Jánskeho kostola
 - pohľad na Bystrickú ulicu a do Partizánskej doliny
 - pohľad na staničný chodník smerom na železničnú stanicu lemovaný lipovou alejou
 - pohľad do krajiny na Galandov majer, kde je vhodná krajinná štruktúra – striedanie trávnatých porastov a skupín drevitej vegetácie
 - pohľad na SZ časť mesta – areál šachty Ludovik, kde tiež požadujeme očistenie plochy okolo objektu bývalej prachárne od náletovej zelene.
- Zachovať historickú krajinnú kompozíciu, jej fyzickú štruktúru (hlavne morfológiu, štruktúru vegetačného krytu), pomer voľných trávnatých plôch a plôch porastených drevitou vegetáciou a štruktúru zástavby.
- Zabrániť postupnej degradácii priestoru v dôsledku prirodzenej sukcesie vegetácie vhodným režimom obhospodarovania.

Zásady pre intravilán sídiel:

- Zachovať resp. vytvoriť súlad medzi zeleňou, ktorá je sekundárnou k historickej architektúre a širšieho historického priestoru. Zeleň má historické prostredie vhodne kompozične dopĺňať a architektúru nezakrývať. Zeleň môže byť prostriedkom - vhodným prvkom na zmiernenie a zakrytie pohľadov na niektoré nevhodné stavby.
- Zachovať a obnoviť najvýznamnejšie plochy a prvky zelene.
- Plochy úžitkovej zelene (ovocné sady a záhrady požadujeme zachovať a udržiavať nakoľko tvoria prirodzený prechod z rozvoľnenej urbanistickej štruktúry do krajinného prostredia.
- Zeleň na Štefánikovom námestí bola sekundárne doplnená začiatkom 20. storočia s jasným pravidelným usporiadaním, dispozičným riešením a priestorovou skladbou. Zachovať a revitalizovať plochy a prvky zelene námestia je možné na základe jasne stanoveného kompozičného a prevádzkového cieľa. Rešpektovať dispozičné riešenie a priestorové usporiadanie, vrátane hmoty, farebnosti, štruktúry a pomerov jednotlivých vegetačných prvkov.
- Južnú časť Dolnej ulice – aleja pred a vedľa cintorína – priestor vyčistiť od náletových drevín, v prípade revitalizácie zachovať líniu (priestorové usporiadanie) existujúcich drevín, pri doplnení alebo celkovej výmeny stromov zachovať existujúce druhové zloženie, t.j. lipa, javor, jaseň.
- Rešpektovať nové hygienické požiadavky na vegetáciu.
- **Pri nových výsadbách používať prevažne domáce druhy drevín / resp. zdomácnené/, ktoré vyhovujú miestnym podmienkam a stanovištiam.** V prípade potreby použitia kultivaru, použiť iba také, ktoré si zachovávajú charakteristický habitus, ale dosahujú však len obmedzené rastové parametre.
- **Nevhodné sú vysoké vertikálne solitéry** vegetačných prvkov v intraviláne sídla napr. stĺpovitý druh topoľov, exotické druhy ihličnanov a pod. (foto č. 7, 18, 21), ktoré požadujeme odstrániť, prípadne nechať na dožitie.

IV – 10. Zásady ochrany dopravnej infraštruktúry

- vzťahuje sa na ochranu historických častí pre železničnú a cestnú dopravu, ktorých trasy sú súčasťou chránených území a kultúrneho dedičstva.

IV – 10.1. Zásady ochrany historicky hodnotných prvkov železničnej dopravy

Železničná trať s mostami, tunelmi a objektmi železničných staníc Kremnica a Kremnické Bane (evidovaná v zozname pamätihodností obcí) vybudovaná v 19. storočí si zachovala autenticitu a je funkčná až do súčasnosti. Osadením v krajinnom rámci patrí medzi atraktívne a zaujímavé trate ŽSR. Pohľady z jej trasy č. 171 sú významnými chránenými diaľkovými pohľadmi na dané sídla. Táto časť trate je predmetom ochrany v rámci pamätihodností obcí. (viď výkres Z 2, Z 3).

Hlavnou zásadou je zachovanie funkčnosti trate s prezentáciou atraktívnosti trate a napojením na aktivity v cestovnom ruchu.

IV – 10.2. Zásady ochrany historicky hodnotných prvkov cestnej dopravy

Predmetom ochrany sú nasledovné historické cesty a ťahy:

- Turček – Kremnické Bane (cez Piargy) – Kremnica (Kutnohorská ulica, Štefánikovo námestie, Dolná ulica, cesta pri šachte č. IV) – Horná Ves
- Kremnické Bane – Kremnica (okolo areálu šachty Anna)
- Kremnické Bane – Kunešov
- Kremnické Bane – Krahule
- Kremnica – Kunešov, odbočka Lúčky – horný koniec
- Kremnica – Krahule (cez Peklo)
- Kremnica – Krahule (Partizánskou dolinou) – Skalka
- Kremnica – pod Kremnickým štítom (Tri kríže) – Skalka
- Kremnica – Veterník – Nevoľné – Jastrabá (mladšia - Kremnica – Nevoľné – Jastrabá) pôvodná cesta od Fernkreutzu na Veterník
- Kremnica – Lúčanský prechod – stará cesta na Lúčky a mladšia cesta – Kremnica - smer Lúčky (nové napojenie Galandovho majera)

Zásadou pre tieto historicky cestné ťahy je ich ochrana a využívanie v súlade s danými parametrami a tvarovaním ciest. Nevyužívané (zarastené) obnoviť prinavrátením komunikačnej funkcie (napr. ako vychádzkové trasy, pešie chodníky).

Predmetom nového riešenia je:

- Preloženie hlavnej cestnej trasy štátna cesta I/65 mimo sídla, ktorá je v prevádzke od roku 1985 a prešla sídla Kremnické Bane a Kremnicu. V Kremnici najmä tým, že cesta prekryla aj Kremnický potok a vynútila si plošné asanácie historickej zástavby od Langsfeldovej ulice, Horváthovej a Dolnej ulice; stala sa rušivým prvkom, delí a narušuje celú kedysi urbanistickú štruktúru sídla.

- **Problémovými** a kolíznymi bodmi v cestnej premávke a tým aj v historickej štruktúre mesta **sú križovatky:**

- vstup na Štefánikovo námestie od štátnej cesty,
- vstup na námestie SNP od štátnej cesty,
- námestie SNP – kríženie pešieho ťahu Štefánikovo námestie – Dolná ulica s cestou na železnicu
- ulica P. Križku a Zechenterova ulica

- **Problémovými** dopravnými ťahmi – **ulicami** vo vnútri sídla, ktoré vyžadujú riešenie sú:

- ulica P. Križku
- Zechenterova ulica

Zásady, ktoré platia pri novom riešení dopravných ťahov a bodov:

- Základnou zásadou pri riešení dopravy na danom území je obmedzenie a zníženie dopravy okolo opevnenia mesta Kremnice na západnej a južnej strane (plocha autobusovej stanice, Nám. SNP a ul. P. Križku), pri barokovom cestnom moste (evidovaný v ÚZPF SR). Tieto plochy a ulice sa musia stať len miestnymi prístupovými komunikáciami. Ťažkú dopravu na stanicu ŽSR, na Nevoľné, na Skalku (k odsúhlasenej rekreačnej zóny Skalka) a Krahule je potrebné riešiť a presunúť mimo historickej zástavby.
- Využívať existujúcu cestnú komunikačnú sieť s ohľadom na rešpektovanie historickej cestnej siete a pamiatkového fondu. Vylučujeme riešenie dopravy mimoúrovňovo, terénne zásahy do svažitého terénu minimalizovať. Odporúčame **problémové úseky riešiť presmerovaním a spomalením dopravy**. Rýchlostnú komunikáciu I/65 cez sídla v súčasnosti požadujeme obmedziť spomalením dopravy. Cieľovým riešením je odklonenie rýchlostnej cesty mimo pamiatkovo chránené územie, nakoľko „Aktualizácia nového projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest Slovenskej republiky“ z marca 2003 počíta už s týmto riešením. Po zmene prejde cesta do pozície súbežnej obslužnej komunikácie (i keď by vhodnejšia bola cesta miestneho významu), s vylúčením tranzitnej dopravy; v rámci celkovej chýbajúcej štruktúry mesta riešiť architektonickou štúdiou a funkčne využiť územie, prehodnotiť odkrytie vodného prvku - potoka.
- Dočasne umiestnenú autobusovú stanicu západne pri mestských hradbách, stojacu na mieste bývalej Kláštornej ulice a historickej zástavby, požadujeme z tohto priestoru premiestniť mimo historickú štruktúru. V historickej zástavbe požadujeme umiestniť len autobusové zástavky, tieto umiestňovať a riešiť s ohľadom na charakter ulice a konkrétne pamiatkové hodnoty.
- Spomalením a následne odklonením štátnej cesty je možné uvažovať s úpravou križovatiek a napojenia štátnej cesty na Štefánikovo námestie a Námestie SNP.
- Kolízny bod **križenia pešej trasy a cesty** – pred barbakánom Dolnej brány, požadujeme riešiť vylúčením ťažkej dopravy z tohto úseku. V priestore pred barbakánom preferovať peší ťah pred dopravnou komunikáciou v skladbe dlažby.
- Požadujeme **pokračovať v riešení pešej zóny** na sever, cez Štefánikovo námestie.
- Na Štefánikovom námestí vylúčiť ťažkú dopravu (zásobovanie mincovne z námestia). Automobilová doprava a parkovacie státa v centre Kremnice je potrebné riešiť v nadväznosti na Štefánikovo námestie, hrad a okolie pešej zóny na Dolnej ulici ako **miestnu komunikáciu** s časovým regulovaním bežného parkovania domácich a návštevníkov, ale aj parkovania v súvislosti s významnými spoločenskými podujatiami.
- Kolízny bod križovatky ulíc P. Križku a Zechenterovej ako vstup do V a JV časti mesta požadujeme riešiť. Doporučujeme JV časť mesta napojiť už v J časti mesta a tým sa vyhnúť kolíznej križovatke, pri ktorej je plánovaná (rezervnej ploche R2) nová výstavba so stanovenými podmienkami na hmotovo-priestorové doplnenie historickej štruktúry zástavby. **Dopravné napojenie Skalky je riešené okruhom cez Krahule**, čím pri jeho dodržiavaní bude znížený nápor na kolíznú križovatku -napojenie len V časti mesta.
- Doporučujeme riešiť trasy pre cykloturistiku (najmä v širšom okolí), v historickej zástavbe pri organizovaní dopravy je nutné rešpektovať hodnoty pamiatkového fondu.
- Chýbajúcu alebo kapacitne nepostačujúcu statickú dopravu navrhujeme riešiť komplexne v rámci sídiel:
 - V historickej zástavbe je možné riešiť len nízkokapacitné parkovacie státa (vylučujeme tiež výstavbu veľkokapacitných garáží), tiež reorganizovaním priestorov „platzov“. (Podzemné garáže z dôvodu chráneného dobývacieho priestoru budú individuálne posúdené).
 - Záchytné parkoviská, ktoré je možné sezónne využiť pre športové aktivity alebo iné kultúrno-spoločenské aktivity mesta, doporučujeme riešiť mimo historickej štruktúry.
- Požadujeme ponechať a udržiavať **existujúce pešie prechody** (chodníky) :
 - peší chodník na železničnú stanicu
 - prechody medzi jednotlivými ulicami a domami.

IV – 11. Zásady ochrany a riešenia infraštruktúry

IV – 11. -1. KREMNICA

Existujúca infraštruktúra v Kremnici je nedostatočne riešená.

- Zásobovanie p i t n o u v o d o u - vodárenská sieť v Kremnici bola čiastočne rekonštruovaná. Nedostatky, ktoré sa objavujú je nutné riešiť komplexne ako aj v náväznosti na navrhovanú novú výstavbu.
- Zásobovanie ú ž i t k o v o u v o d o u - v súčasnosti je funkčne využívaná len mincovňou - voda Grobňového vodovodu.
- K a n a l i z á c i a a čistička odpadových vôd – odkanalizovanie historickej zástavby Kremnice s napojením na ČOV je len čiastočné a je predmetom nutného ďalšieho riešenia.
- Zásobovanie e l e k t r i c k o u e n e r g i o u - prevažne sú riešené vzdušné vedenia. Rekonštrukcia siete je riešená pre Štefánikovo námestie, v prípade zvýšenej požiadavky na spotrebu (napr. na elektrické vykurovanie) bude nutné túto sieť ešte rekonštruovať.
- P l y n o f i k á c i a - sídlo je v hlavných vetvách plynofikované.
- T e l e k o m u n i k a č n é s i e ť e sú riešené aj ako vzdušné vedenia.

IV – 11. -2. KREMNICKÉ BANE

Existujúca infraštruktúra na Kremnických Baniach je kapacitne dostačujúca.

Predmetom riešenia bude ich technické a hygienické skvalitnenie.

Zásady riešenia technickej infraštruktúry

- V historickom prostredí je nutné zabezpečiť funkčnú, kapacitne postačujúcu technickú infraštruktúru tak, aby bolo možné pri rekonštrukciách v historickej štruktúre splniť zvyšujúce sa nároky na štandard technického a hygienického vybavenia objektov.
- Pri rekonštrukciách trasovania a technického riešenia technickej infraštruktúry (média, kanalizácia, vodovod, cesty a pod.), ale najmä pri novom trasovaní inžinierskych sietí je nutné chrániť archeologické nálezy, stavebná činnosť je v tomto prípade riadi v zmysle pamiatkového zákona – kapitola IV – 8.

Všeobecnou zásadou infraštruktúry je zabezpečovať pravidelnú údržbu prípadne plánovať rekonštrukciu.

- Požadujeme zachovať hlavnú trasu a princíp fungovania Grobňového vodovodu v Kremnici, ktorý je navrhnutý za NKP.
- Pri komunikačných ťahoch a líniových stavbách (vodovod, plyn) tieto musia rešpektovať na chránenom území prirodzenú konfiguráciu terénu, vyhnúť sa nadúrovňovým riešeniam.
- Nevhodne umiestnené trafostanice, stĺpy a vzdušné elektrické vedenia, ktoré kryjú exponované priehľady na historické dominanty a charakteristické pohľady (foto č. 45, 46, 47, 63, 64, 68, 87, 100, 101) požadujeme riešiť iným trasovaním alebo preložením do zeme.
- V pamiatkovom prostredí budeme požadovať architektonické riešenie prvkov technickej infraštruktúry. Rozvodné skrine na historických objektoch a trasovanie inžinierskych sietí budú posudzované individuálne vo vzťahu k pamiatkovým hodnotám objektu i ulice.

ZHRNUTIE - ZÁVER

Chránené územia v katastrálnom území Kremnice a Kremnických Baní majú rôzny stupeň a mieru zachovaných pamiatkových hodnôt, i s ich následnou ochranou. Preto sú rozdelené na niekoľko menších častí s rôznym stupňom ochrany, ktorý je topograficky vymedzený a charakterizovaný od A až D s dôrazom na stanovené podmienky ochrany. Tieto územia majú ďalej stanovené zásady ich využívania, prezentácie, regenerácie a obnovy.

Upozornenie:

V prípade posunutia hranice intravilánu, bude prehodnotený záber plochy pre výstavbu.

A1 - Pamiatková rezervácia Kremnica vyžaduje dôslednú ochranu špecifikovaných pamiatkových hodnôt a zabezpečenie činností a opatrení s dôrazom na: Historickú p r i e s t o r o v ú skladbu mesta dnes tvoria nasledovné výškovo a významovo odstupňované, ale funkčne a priestorovo späté celky:

a./ Hradný areál - NKP ako dominanta mesta,

b./ Stredoveké opevnenie ohraničujúce zástavbu okolo námestia,

c./ Kompaktná v jadre goticko - renesančná zástavba meštianskych domov (so stavebnými úpravami v 2. polovici 20. storočia na Štefánikovom námestí a zástavba lemujúca prístupové komunikácie k mestským bránam - Dolná ulica, Kollárova a Kutnohorská ulica; potom z konca 19. stor. dobudované školy na Ulica P. Križku. Zástavbu zvyrazňujú areály sakrálnych stavieb a technických diel - Františkánsky areál, areál ev. a. kostola, špitál a kostol, areál mincovne a bývalej továrne na výrobu kachlí (pri ev. a. v. kostole). Tieto celky tvoria základnú štruktúru pamiatkových hodnôt v pamiatkovej rezervácii Kremnica.

A2 - Pamiatková zóna – vidiecka - Kremnické Bane vyžaduje dôslednú ochranu špecifikovaných pamiatkových hodnôt a zabezpečenie činností a opatrení s dôrazom na: zrubové domy - "s výškou", - s podkrovnými komorami a - poschodovými domami, spravidla s pavlačami.

Pre zabezpečenie týchto podmienok platia spracované ZPS z r. 1995

A3 – NKP - Jánsky kostol s opevnením je dominantou širokého okolia, kostol má románsky základ a cca 15-timi ďalšími vývojovými fázami.

B – 1. časť Pamiatkovej zóny “Územie banských diel v okolí Kremnice”

– k. ú. Kremnica a k. ú. Kremnické Bane – ochrana chráneného územia je kladená na zabezpečenie činností a opatrení s dôrazom na zachovanie historicko – urbanistických hodnôt:

a./ s priamou väzbou na pamiatkovú rezerváciu v:

k. ú. Kremnica areály sakrálnych a technických stavieb:

- areál kalvárie, areál šachty Anna, areál šachty Ludovik, Ferdinand, č. IV, areál úpravne, areál železnice, areál pivovaru, areál zlievárne, ústie Hlbokej dedičnej štôlne;
- Rozvoľnená zástavba prízemných a poschodových domov s pavlačou v Kremnici a na Kremnických Baniach - pôvodných domov so špecifickými znakmi pre kremnickú oblasť. Zástavba miešaná ovocnými záhradami plynulo prechádza do okolitých lesných porastov.
- historicko – urbanistické a krajinárske štruktúry dané ulicami: Lúčanský prechod, Ulica Rumunskej armády, severná časť Horváthovej ulice, Banská cesta a Mayer, Šturec a Schultersberg, Nová Dolina, Langsfeldova, Štúrova ulica, Továrenská, Jarky – Spálená ulica, Zámocké námestie, Zlatá ulica /úseky/, Kollárova, Angyalova, Bystrická, Križkova, Zechenterova ulica – časti, Veterník a časť Horváthovej ulice – pri šachte č. IV, Galandov mayer;

b./ s priamou väzbou na pamiatkovú zónu v:

k. ú. Kremnické Bane – staré Piargy – Schaferei, ulica od hlavnej uličky po Piargy a okolo Obecného úradu.

C – 2. časť Pamiatkovej zóny “Územie banských diel v okolí Kremnice”

– k. ú. Kremnica a k. ú. Kremnické Bane –

- stupeň ochrany vychádza najmä z ochrany z diaľkových pohľadov, výškového zónovania a hmoty zástavby, materiálového a farebného riešenia stavieb, archeologických nálezov a nálezísk v:

k. ú. Kremnica – ostatný intravilán mesta (mimo A a B)

k. ú. Kremnické Bane – ostatný intravilán obce (mimo A a B)

D – stupeň ochrany vychádza z ochrany krajinárskych hodnôt a prejavov montánnej činnosti nezastavanom území:

k. ú. Kremnica – extravilán

k. ú. Kremnické Bane – extravilán

Stupeň ochrany vychádza z ochrany ostatného územia, ktoré nadväzuje na hranice pamiatkových území a je odporúčaním a návrhom regulatívov stavebnej a inej činnosti: prehodnocovať asanácie, sceliť sídlo po stránke urbanistickej štruktúry a jeho merítka, hmotovej gradácie, šikmých tvarov striech a druhu krytiny, vylúčiť nevhodné materiály a farebnosť.